

**VALSTYBINĖS LIETUVIŲ KALBOS KOMISIJOS
PRIE LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO
NUTARIMAS
1997 m. gruodžio 18 d. Nr. 68
Vilnius**

Dėl Valstybinės lietuvių kalbos komisijos prie Lietuvos Respublikos Seimo 1992 m. gruodžio 10 d. nutarimo Nr. 37 „Dėl Žodžių sandaros klaidų sąrašo“, 1993 m. sausio 28 d. nutarimo Nr. 38 „Dėl Sakinio dalių ir sakinių jungimo klaidų bei Neteiktinos žodžių tvarkos sąrašų“, 1993 m. kovo 4 d. nutarimo Nr. 39 „Dėl Įvairių formų vartojimo klaidų ir Linksnių vartojimo klaidų sąrašų“, 1993 m. gegužės 6 d. nutarimo Nr. 40 „Dėl Prielinksnių vartojimo klaidų sąrašo“, 1993 m. rugsėjo 23 d. nutarimo Nr. 41 „Dėl Neteiktinų vertinių sąrašo“, 1993 m. rugsėjo 23 d. nutarimo Nr. 42 „Dėl Nevartotinų naujųjų svetimybių sąrašo“, 1994 m. kovo 3 d. nutarimo Nr. 43 „Dėl Lietuvių bendrinės tarties būtiniausių reikalavimų“, 1994 m. gegužės 26 d. nutarimo Nr. 46 „Dėl Neteiktinų svetimybių ir jų darinių sąrašo“ ir 1996 m. gruodžio 19 d. nutarimo Nr. 57 „Dėl Žodžių ir junginių reikšmės klaidų sąrašo“ pakeitimo

Valstybinė lietuvių kalbos komisija n u t a r i a:

Pakeisti Valstybinės lietuvių kalbos komisijos prie Lietuvos Respublikos Seimo 1992 m. gruodžio 10 d. nutarimą Nr. 37 „Dėl Žodžių sandaros klaidų sąrašo“, 1993 m. sausio 28 d. nutarimą Nr. 38 „Dėl Sakinio dalių ir sakinių jungimo klaidų bei Neteiktinos žodžių tvarkos sąrašų“, 1993 m. kovo 4 d. nutarimą Nr. 39 „Dėl Įvairių formų vartojimo klaidų ir Linksnių vartojimo klaidų sąrašų“, 1993 m. gegužės 6 d. nutarimą Nr. 40 „Dėl Prielinksnių vartojimo klaidų sąrašo“, 1993 m. rugsėjo 23 d. nutarimą Nr. 41 „Dėl Neteiktinų vertinių sąrašo“, 1993 m. rugsėjo 23 d. nutarimą Nr. 42 „Dėl Nevartotinų naujųjų svetimybių sąrašo“, 1994 m. kovo 3 d. nutarimą Nr. 43 „Dėl Lietuvių bendrinės tarties būtiniausių reikalavimų“, 1994 m. gegužės 26 d. nutarimą Nr. 46 „Dėl Neteiktinų svetimybių ir jų darinių sąrašo“ ir 1996 m. gruodžio 19 d. nutarimą Nr. 57 „Dėl Žodžių ir junginių reikšmės klaidų sąrašo“, sujungti juos ir išdėstyti taip:

**„VALSTYBINĖS LIETUVIŲ KALBOS KOMISIJOS
PRIE LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO
NUTARIMAS**

DĖL DIDŽIŲJŲ KALBOS KLAIDŲ SĄRAŠO

Valstybinė lietuvių kalbos komisija n u t a r i a:

Patvirtinti Didžiųjų kalbos klaidų sąrašą (pridedama).

KOMISIJOS PIRMININKAS

A. ROSINAS

DIDŽIOSIOS KALBOS KLAIDOS

1. ŽODYNO KLAIDOS
- 1.1. Neteiktinos svetimybės ir jų dariniai

- 1.1.1. *adejalias, adijalias = apklótas*
- 1.1.2. *aiva = svarainis*
- 1.1.3. *akuratnas, -a, akurat(n)us, -i = tvarkingas, -a, kruopštùs, -ì, padorùs, -ì; gėras, -à; teisìngas, -a*
akuračiai, akuratn(i)ai = tvarkingai, kruopščiai; padōriai; gerai; teisìngai*
- 1.1.4. *apart = bė, išskýrus; be tō*
- 1.1.5. *arenda = núoma*
arenduoti = núomoti(s), iš(si)núomoti
- 1.1.6. *babina = ritė*
- 1.1.7. *bakanas = kėpalas*
- 1.1.8. *balėja, balija = 1. skalbtùvė; 2. praustùvė*
- 1.1.9. *balkis = sijà*
- 1.1.10. *bantas = 1. káspinas; 2. peteliškė (kaklaraištis)*
bantuotas, -a = káspinúotas, -a
- 1.1.11. *baranka, baronka = riestainis*
baronkėlė, baronkytė = 1. riestainiukas; 2. traškutis
- 1.1.12. *barchatas = aksómas*
barchatinis, -ė = aksomìnis, -ė
- 1.1.13. *basket(k)ės = sportùkai, spòrtbačiai; spec. krepšìnio bātai*
- 1.1.14. *baumkuchenas, bankuchenas = šakótis*
- 1.1.15. *benzokolonėlė, benzokolonkė, benzokolonka = 1. degalìnė; 2. (benzìno) kolonėlė*
- 1.1.16. *bevelyti = būti liñkusiam, -iai, liñkti; plg. 1.1.84.*
- 1.1.17. *biednas, -a = neturtìngas, -a; skurdùs, -ì*
biednai = neturtìngai, skuřdžiai
biedniokas = varģšas, varģeta, skuřdžius
biednystė = varģas, skuřdas
biednuomenė = varģuomenė
- 1.1.18. *biskis, biskelis, biskutis ...; biškis, biškelis,*
biškutis ... = trupùtis, truputėlis, trupučiukas, mažumėlis
biskj, biskelj, biskutj ...; biškj, biškelj,
biškutj ... = trupùti, truputėlj, trupučiuką, mažumėlj
(-ę), bent kiek
- 1.1.19. *blicas = blykstė*
blicinterview = akimirkos (truėpas) interviu
blicpartija = žaiėbo pārtija
blicturnyras = žaiėbo turnyras
- 1.1.20. *bliūdas = dubuō*
bliūdelis, bliūdukas = dubenėlis
pusbliūdis = pùsdubenis
- 1.1.21. *bliuznyti = blevýzgoti, pliaūkšti, nešvānkiai kalbėti*
- 1.1.22. *bonka, bonkė = butelis*
bonkėlė, bonkutė = buteliukas
pusbonkis = pùsbutelis
- 1.1.23. *bravoras = 1. (alaūs) daryklà; 2. (spìrito) varyklà*
- 1.1.24. *britva = 1. skustùvas; 2. (skutimosi) peiliukas*
britvutė = (skutimosi) peiliukas
- 1.1.25. *britvonas = keptùvas*
- 1.1.26. *broma = 1. tarpùvartė; 2. vārtai; 3. árka*

- 1.1.27. *broniruoti* = už(si)sakýti (iš aňksto), rezervuoti
broniruotė = (išankstìnis) užsākymas, rezervāvimas
- 1.1.28. *brudas* = 1. puřvas, nešvarùmai; nuosėdos; 2. bjaurùmas, bjaurastis; bjaurybė
brudnas, -a = puřvinas, -à; muřžinas, -à; nešvarùs, -ì
- 1.1.29. *brusas* = tãšas
bruselis, *brusokas* = tašėlis
- 1.1.30. *bukietas* = puokštė
bukietavimas = spec. rėtinimas lizdais
- 1.1.31. *bulka* = bandà; pyrãgas
bulkelė, *bulkutė* = bandėlė, bandutė
- 1.1.32. *chrustai*, *krustai* = žagarėliai, ausėlės
- 1.1.33. *čecholas* = užvalkalas
čecholiukas = užvalkaliukas
- 1.1.34. *čerešnė* = trėšnė
- 1.1.35. *daboti* = 1. sãugoti, prižiūrėti; 2. žiūrėti
pasidaboti = 1. nusižiūrėti; 2. patikti
- 1.1.36. *dekis* = užklótas, užtiesalas, plėdas
- 1.1.37. *dratas* = vielà
dratinis, -ė = vielinis, -ė
- 1.1.38. *ermideris*, *ermyderis*, *ermidelis* = 1. triukšmas; 2. sámbrūzdis, maišatis
- 1.1.39. *fara* = žibiñtas
- 1.1.40. *farforas* = porceliãnas
farforinis, -ė = porceliãninis, -ė
- 1.1.41. *frizuoti(s)* = garbiniuoti(s); garbanóti(s)
frizūra = šukúosena
- 1.1.42. *fundyti* = 1. váišinti; 2. dovanóti
- 1.1.43. *galka*, *galkė* = (mėsós) kukùlis
- 1.1.44. *geska*, *geskutė* = papetė
- 1.1.45. *grafkė*, *grapkė*, *grafkutė* = žiogėlis; segtukas
- 1.1.46. *grimeris*, -ė, *grimierius*, -ė = grimúotojas, -a
- 1.1.47. *guzikas* = sagà
- 1.1.48. *gvintas* = sriėgis
gvintuoti = sriėgti
- 1.1.49. *išmiera* – žr. 1.1.78.
- 1.1.50. (iš)mislyti, (iš)mislinti = (pra)manýti, tařti; (iš-), (su)galvóti, mąstýti
išmislas = prãmanas, prasimãnymas
mislis = mintis
- 1.1.51. *kaldra* = aňtklodė
- 1.1.52. *kalnierius* = apýkklė
- 1.1.53. *kavoti(s)* = 1. slėpti(s); 2. láidoti (nesangr.)
kavon(k)ės = slėpynės, skiniukas
- 1.1.54. *kazarma(s)* = kareivìnės
kazarminis, -ė = kareivìnių
- 1.1.55. *kelnė* = spec. mentė
- 1.1.56. *kitka* = spec. spūdulas
- 1.1.57. *klapanas* = 1. vožtùvas; 2. aňtkišenis
- 1.1.58. *kleckai* = kukùliai
kleckienė = kukuliėnė

- kleckučiai = kukuliūkai*
- 1.1.59. *knatai = spec. pūsverpaliai*
- 1.1.60. *knatas = dāgtis*
- 1.1.61. *knopkė, knopka = 1. mygtukas; 2. spraustukas; 3. smeigtukas*
- 1.1.62. *kolioti(s) = plūsti(s), kōneveikti*
- 1.1.63. *kombikormas = spec. kombinuotieji pašarai*
- 1.1.64. *konusas = kūgis*
konusinis, -ė = kūginis, -ė
- 1.1.65. *košeliena = šaltiena*
- 1.1.66. *kūdas, -a = lietas, -à*
(su)kūsti = (su)lūsti, (su)liestsėti, (su)blōgti
- 1.1.67. *kurtkė, kurtka = striūkė*
- 1.1.68. *kvasas = girà*
- 1.1.69. *kvoldas = klōstė*
kvolduoti = klōstyti
- 1.1.70. *lastai = plaūkmenys*
- 1.1.71. *lystelė = 1. juostėlė; spec. leñtjuostė; 2. spec. ilgīnė; 3. spec. priešiuvas*
- 1.1.72. *lištva, lištvelė = juostėlė; spec. leñtjuostė*
- 1.1.73. *liukras = spec. glėjus*
- 1.1.74. *liuosas, -a = laišvas, -à*
liuosinti, liuosuoti = láisvinti
liuosuojantis, -i = láisvinamas, -a
liuoslaikis = laisvālaikis
paliuosuoti = 1. atléisti (iš darbo); 2. paléisti
pasiliuosuoti = išėiti (iš darbo)
- 1.1.75. *maštabas = māstas*
- 1.1.76. *mazolis, mozolis = núospauda*
- 1.1.77. *mereška = peltakys*
mereškuoti = peltakiuoti
- 1.1.78. *miera = 1. dýdis, nūmeris, matmuō; 2. mātas; 3. māstas, matāvimo įrankis*
išmiera = 1. matmuō; 2. dýdis, nūmeris
mieruoti(s) = matuoti(s)
mierkavoti = matuoti, (nu)táikyti
primierka = pri(si)matāvimas
- 1.1.79. *mostis, mostelė = tēpalas, tepaliukas*
- 1.1.80. *mozoti = tēpti; teplióti, terlióti*
- 1.1.81. *(ne)boti = (ne)páisyti, (ne)žiūrėti*
- 1.1.82. *norka = audinė*
- 1.1.83. *popkė = 1. āplank(al)as; 2. segtūvas*
- 1.1.84. *(pa)velyti = 1. léisti; 2. linkėti*
- 1.1.85. *petruška = petrāžolė*
- 1.1.86. *planeris = sklandytūvas*
- 1.1.87. *planka, plankutė = 1. juostėlė; 2. spec. priekraštis*
- 1.1.88. *plėmas, plėmė = dėmė*
plėmuoti = dėmėti, palikti dėmės
- 1.1.89. *pletkas, pliotkas = āpkalbos, pāskalos*
pletkininkas, -ė = liežuváutojas, -a
pletkinti, pletkavoti = liežuváuti, apkalb(in)ėti

- 1.1.90. *plintusas* = *spec. grīndjuostē*
- 1.1.91. *ploščius* = *lietpaltis*
ploščinis, -ē, ploštīnis, -ē = *lietpaltīnis, -ē*
- 1.1.92. *pončka(s), pončkutē* = *spūrga*
- 1.1.93. *priča(s)* = *alegōrija, alegōrinis pāsakojimas; parābolē*
- 1.1.94. *priklus, -i* = *īkyrūs, -ī; šleikštūs, -ī, bjaurūs, -ī; atgrasūs, -ī*
- 1.1.95. *proba* = *mēginys, bandinys*
- 1.1.96. *prosai* = *sóros*
- 1.1.97. *prosas* = *lygintūvas*
prosyti, prosinti = *lyginti*
- 1.1.98. *prūdas* = *kūdra, tvenkinys*
- 1.1.99. *pundas, pundelis, pundulys* = 1. *ryšulys, -ēlis*; 2. *šūsnis; glēbys*
- 1.1.100. *rasoda* = *pasóda, daigai*
- 1.1.101. *rēdyti(s)* = *vīkti(s), reŋgti(s) (drabūžiais); puōšti(s), dabinti(s); reŋgti, ruōšti*
aprēdas, aprēdalas = *āpdaras, āpdangalas, drabūžis; dangà*
parēdas = *papuošimas, pāpuošalas; āpdaras, apsirengimas; išeiginiai drabūžiai*
parēdymas = 1. *pótvarķis*; 2. *nuródymas*
- 1.1.102. *rubežius* = 1. *siena*; 2. *ribà*
rubežiuotis = *ribótis*
- 1.1.103. *rūgoti(s)* = *bárti(s), kéikti(s), plūsti(s), iškalbėti*
- 1.1.104. *ružavas, -a* = *rōžinis, -ē; raūsvas, -à*
- 1.1.105. *salka* = *mansárda*
- 1.1.106. *sasiska, sosiska, sosiskē* = *dešrēlē*
- 1.1.107. *sklepas* = 1. *rūsýs*; 2. *pūsrūsis*
- 1.1.108. *slaidas* = *skaidrē*
- 1.1.109. *smakas* = *slībinas*
- 1.1.110. *sortuoti, sortiruoti* = *rūšiúoti*
- 1.1.111. *(su)bujoti* = 1. *(su)vešėti, (su)keróti, tarpti*; 2. *(su)klestėti*
buinas, -a, buinus, -i = 1. *vešlūs, -ī; iš(si)kerójes, -usi*; 2. *riebūs, -ī*
- 1.1.112. *strausas, štrausas* = *strūtis*
- 1.1.113. *šlanga(s)* = *žarnà*
- 1.1.114. *šlipsas* = *kaklāraištis*
- 1.1.115. *šmotas* = *gābalas*
- 1.1.116. *šniūras* = 1. *virvē*; 2. *virvūtē*; 3. *spec. virvélaidis*
šniūrelis, šniūriukas = *varštis, raištis, varsčiūkas, raištēlis*
- 1.1.117. *špaklis, špaklius* = *glaištas*
špakliuoti = *glaištýti*
- 1.1.118. *špalas* = *pābēgis*
- 1.1.119. *špilka, špilkutē* = 1. *smeigē, smeigēlē*; 2. *(plaukū) segtūkas*
špilkuoti = 1. *smaigýti, badýti*; 2. *pašiēpti, ironizúoti*
- 1.1.120. *špricas* = *švirķštas*
špricuoti = *švirķšti*
- 1.1.121. *štatas* = *valstijà*
- 1.1.122. *štatyvas* = *stóvas*
- 1.1.123. *štuka* = 1. *vīnetas*; 2. *gābalas*; 3. *pókštas, juokai*
štukinis, -ē = 1. *vīnetīnis, -ē*; 2. *gabalīnis, -ē*
štukorius, -ē = *pókštininkas, -ē, išdáigininkas, -ē; juokdarýs, -ē*
- 1.1.124. *šuleris* = 1. *sūkcīus, apgavīkas*; 2. *išdáigininkas*

- 1.1.125. *taimautas, taim-autas* = 1. *pértrauka*; 2. *spec. pertraukėlė*
 1.1.126. *tapkės* = *šlepėtės, šliūrės*
 1.1.127. *tormozas* = *stabdys*
 tormozuoti, tarmozuoti = *stabdýti*
 1.1.128. *tomatai* = *pomidòrai*
 1.1.129. *tušinti(s)* = *troškinti(s)*
 tušintuvas = *troškintuvas*
 1.1.130. *ukolas* = 1. *dūris*; 2. *injèkcija*
 1.1.131. *ulioti, uliavoti* = *ũžti, ũžauti; puotauti*
 1.1.132. *univermagas* = *universálinė (parduotùvė)*
 1.1.133. *universamas* = *savitarnos universálinė (parduotùvė)*
 1.1.134. *vailokai, veilokai* = *veltiniai*
 1.1.135. *zelcas* = *slėgtaĩnis*
 1.1.136. *zrazai* = *suktiniai, vyniòtiniai*
 1.1.137. *zubras* = *stumbras*
 zubražolė = *stumbrážolė*
 zubrovka = *stumbrinė*
 1.1.138. *ženyti(s)* = *tuòkti(s); vèsti; tekėti*
 ap(si)ženyti = *tuòkti(s); vèsti; (iš)tekėti*
 1.1.139. *žgutas* = *vařztis; spec. pynė*
 1.1.140. *žiletas* = *liemėnė*
 1.1.141. *žiletė* = *(skutimosi) peiliukas*
 1.1.142. *žilka* = *vālas*
 1.1.143. *žiurstas* = *prijuòstė*
 1.1.144. *žulikas* = 1. *sùkčius, vagišius*; 2. *spec. dvišakis, trišakis*

1.2. *Nevartotinos naujosios svetimybės*

- 1.2.1. *armrestlingas* = *sport. rañkos lenkimas*
 1.2.2. *autodetailingas* = *automobilių puošýba, automobilių apdailà*
 1.2.3. *barteris* = *ekon. natūriniai (prėkių) mainai*
 barterinis: barteriniai mainai = *ekon. natūriniai (prėkių) mainai*
 1.2.4. *bereitorius* = *prajodinėtojas*
 1.2.5. *biznesmenas* = *veřslininkas*
 1.2.6. *bodis* = *glaustinukė, glaustinis*
 1.2.7. *bukeris* = *(manekėnių ir pan.) āgentas, angažúotojas*
 1.2.8. *burgeris* = *suvožtinis*
 čyzburgeris = *sūrainis, sūrio suvožtinis*
 fišburgeris = *žuvaĩnis, žuviės suvožtinis*
 hamburgeris = *mėsaĩnis, mėšos suvožtinis*
 1.2.9. *čipsai* = *(būlvių) traškùčiai*
 1.2.10. *dartas, dartsas* = 1. *smiginis, smigis (žaidimas)*; 2. *smigė, strėlytė (smiginiui žaisti)*
 1.2.11. *daidžestas* = *(periòdikos) apžvalgà; sántraukos*
 1.2.12. *e-mailas, imeilas* = *elektròninis pāstas*
 1.2.13. *hepiendas* = *laiminga pabaiga*
 1.2.14. *holbolas* = *trijūlių krepšinis*
 1.2.15. *hororas* = 1. *siaūbo filmas*; 2. *siaūbas*
 1.2.16. *hospisas* = *slaugòs namaĩ (nedidelė ligoninė nepagydomai sergantiems žmonėms)*
 1.2.17. *hostelis* = *nakvynės namaĩ*

- 1.2.18. *hotdogas* = *dešrainis*
- 1.2.19. *hotelis* = *viėšbutis*
- 1.2.20. *imidžas* = *įvaizdis; perk. r. vařdas, vėidas (kartais išvaizda)*
- 1.2.21. *imobilaizeris* = *imobilizėtorius, fiksėtorius; (vaĩro) įtvaras*
- 1.2.22. *impičmentas* = *(valstėbės) apkaltà*
- 1.2.23. *kileris* = *(saĩdomas) ųudikas*
- 1.2.24. *kornfleiksai* = *(kukurūzu) driėsniai*
- 1.2.25. *krosvordas* = *kryųiėžodis*
- 1.2.26. *leginsai* = *taĩprės, tĩmpės*
- 1.2.27. *leiblas, leiblis* = *1. etikėtė; 2. emblemà; 3. (fĩrmos) ųėnklas*
- 1.2.28. *miusliai* = *driėsniai (su priėdais); javaĩniai*
- 1.2.29. *ofisas* = *įstaiga (kartais bėstinė, biũras, kontorà, rãštiniė)*
- 1.2.30. *organaizeris* = *1. uųrašiniė (paprastà, elektrėninė); 2. (kanceliėriniũ reikmenũ) dėklė*
- 1.2.31. *pabas* = *aliniė, alũdė; smũklė*
- 1.2.32. *pampersai* = *saũskelnės*
- 1.2.33. *parkingas* = *(automobiliũ) aikštėlė*
- 1.2.34. *peintbolas* = *daųėsvydis*
- 1.2.35. *pleiofai* = *atkriĩtamosios rungtėnės (varųėbos)*
- 1.2.36. *ploteris* = *braiųytuvas*
- 1.2.37. *polismenas* = *polĩcininkas*
- 1.2.38. *popkornai* = *(kukurūzu) spragėšiai*
- 1.2.39. *posteris* = *afiėšà; plakãtas*
- 1.2.40. *presa* = *spaudà*
presataėšė = *dipl. spaudės ataėė; spaudės atstėvas*
prescentras = *spaudės cėntras*
preskonferencija = *spaudės konfereĩcija*
- 1.2.41. *puzlis, pũzlė* = *1. dėstas, dėliėnė, dėstĩnis (ųaidimas); galvėsiũkis; 2. kibũčiai (ųaidimo dalys)*
- 1.2.42. *rolikai, rolskeitai* = *riedũčiai*
- 1.2.43. *referis* = *sport. (vyresnėsis) teisėjas*
- 1.2.44. *rentingas* = *(trumpalaĩkė) nũoma*
- 1.2.45. *serfingas* = *baĩglentė*
- 1.2.46. *skeĩtbordas, skeĩtas* = *riėdlentė*
- 1.2.47. *skeĩteris* = *1. riedũtininkas; 2. riėdlentĩninkas*
- 1.2.48. *skinhedas, skinas* = *skustagaĩvis*
- 1.2.49. *skryningas* = *1. atrankà, rũėiãvimas; 2. med. patĩkrinimas*
- 1.2.50. *snekas* = *ũųkandis, uųkandũkas*
- 1.2.51. *sponsorius, -ė* = *1. rėmėjas, -a; 2. mecenãtas, -ė*
sponsorystė = *1. paramà, rėmĩmas; 2. mecenãvimas*
- 1.2.52. *steikas* = *(amerikiėtiėskas) kepsnė, didkepsnis*
- 1.2.53. *steipleris* = *segĩklis*
- 1.2.54. *stimeris* = *1. ųutintũvas; 2. gãro maėinà; 3. chem. gãrinimo aparãtas (garintũvas)*
- 1.2.55. *ėeikeris* = *(kokteĩliũ) plaktũvė*
- 1.2.56. *ėopas* = *parduotũvė, krãutuvė*
- 1.2.57. *ėorttrekas* = *sport. trumpãsis tãkas*
- 1.2.58. *ėrederis* = *(dokumeĩtu) naikĩklis*
- 1.2.59. *taimeris* = *laĩkmatis*
- 1.2.60. *tyneidųeris, -ė* = *paauglė, -ė*

- 1.2.61. vykendas = savaitgalis
 1.2.62. vindserfingas = sport. 1. burlentė; 2. burlenčių sportas

1.3. Neteiktini vertiniai

Žodžiai

- 1.3.1. apystova = aplinkybė: Nusikaltimo a p y s t o v a s (= aplinkybes) tiria ekonominių nusikaltimų skyriaus darbuotojai.
- 1.3.2. gerbūvis = 1. gerovė: Reikėtų daugiau rūpintis žmonių g e r b ū v i u (= gerove); 2. aplinkà: Tik noro pritrūko sutvarkyti namo g e r b ū v i (= aplinką); 3. aplinkotvarka: Ieškoma lėšų sostinės g e r b ū v i u i (= aplinkotvarkai).
- 1.3.3. įstatymdavys, -ė, įstatymleidys, -ė = įstatymų leidėjas, -a: Į s t a t y m d a v i a i (= Įstatymų leidėjai) turi susirūpinti, kad ne visi gerbia valstybės įstatymus.
 įstatymdavystė, įstatymleidystė = įstatymų leidimas, leidýba: Į s t a t y m d a v y s t ė (= Įstatymų leidimas) - nelengvas, tačiau kilnus darbas. Į s t a t y m l e i d y s t ė (= Įstatymų leidyba, leidimas) Lietuvoje turi senas tradicijas.
- 1.3.4. išsireikšti = pasakyti, parėikšti: Ji ne visai tiksliai i š s i r e i š k ė (= pasakė). Ar galima taip i š s i r e i k š t i (= (pa)sakyti)? Kaip čia buvo i š s i r e i k š t a (= pareikšta, pasakyta), statybos nejudà iš vietos.
 išsireikšimas = pòsakis, pasakymas: Mokytoja parinko gražių i š s i r e i š k i m ū (= posakių). Tokie pikti i š s i r e i š k i m a i (= žodžiai, pasakymai) spaudoje nevienija tautos.
- 1.3.5. laisvanoris, -ė = savanòris, -ė: Gelbėjimo darbų ėmėsi kariai, policininkai ir l a i s v a n o r i a i (= savanoriai) miesto gyventojai.
 laisvanoriškas, -a = savanòriškas, -a: Taikos fondas sudaromas iš l a i s v a n o r i š k ū (= savanoriškų) aukų.
 laisvanoriškai = savo nòru: Studentai kai kuriuos dėstomuosius dalykus gali pasirinkti l a i s v a n o r i š k a i (= savo noru).
- 1.3.6. nekuris, -i = šiòks tòks, šiokià tokià; tam tikras, tam tikrà: Mokinys įgijo n e k u r i (= šiokį tokį) pasitikėjimą (šiek tiek pasitikėjimo) savimi. Po n e k u r i o (= tam tikro; kiek) laiko ir mums reikės daryti remontą.
 nekurie, -ios = kai kuriė, kai kuriòs; šiokiė tokiė; šiòkios tòkios; kuriė ne kuriė, kuriòs ne kuriòs; vienas kitas, vienà kità: N e k u r i a s (= Kai kurias) mintis čia pacituosiu. Gali atsirasti n e k u r i ū (= šiokių tokių) įstatymo papildymų.
 N e k u r i e l i g o n i a i (= Kai kurie; Kurie ne kurie lignoniai; Vienas kitas lignonis) nuo sunkių komplikacijų miršta.
- 1.3.7. neužlgo = netrūkus, tuòj(aũ), greitai, véikiai: N e u ž i l g o (= Netrukus; Tuojau; Greitai; Veikiai) prasidės sėja.
- 1.3.8. obalsis = šiūkis, devizas: Tautinio išsivadavimo o b a l s i a i (= šiūkiai) padeda atgimti ir kalbai.
- 1.3.9. pasėka = padarinýs, rezultátas: Ši liga palieka savo p a s ė k a s (= padarinius).
- 1.3.10. savistovus, -i = savarañkiškas, -a; nepriklaūsomas, -a: Turi būti sukurta s a v i s t o v i o s (= savarankiškos) ekonominės politikos programa. S a v i s t o v i (= Nepriklausoma) valstybė pati tvarko savo užsienio politiką.
 savistoviai = savarañkiškai, nepriklaūsomai: Ne kiekvienas įpratęs s a v i s t o v i a i (= savarankiškai) tvarkytis. Sūnus jau s a v i s t o v i a i (= savarankiškai, nepriklausomai) gyvena.
 savistovumas = savarankiškumas: S a v i s t o v u m a s (= Savarankiškumas) - geras žmogaus bruožas.

- 1.3.11. *stovyla(s) = 1. statulà: Prie vartų pamatėme gipsines stovylas (= statulas); 2. figūrà: Toli priekyje dar galėjai žžiūrėti vyriškio stovylą (= figūrą).*
- 1.3.12. *vienok = bėt, tačiaũ, vīs dėlto: Buvo jam visokių valandų, vienok (= bet, tačiau, vis dėlto) jis nepalũžo.*

Junginiai

- 1.3.13. *Su ant:*
ant kiek = kaip, kiek: Matome, ant kiek (= kaip, kiek) išaugo mūsų institutas.
ant kiek ..., ant tiek = kiek ..., tiek: Ant kiek (= Kiek) išaugo kainos, ant tiek (= tiek) atlyginimai tikrai nepadidės.
ant savęs = sáu, savarañkiškai: Kada jũs pradėsite ant savęs (= savarankiškai) gyventi?
ant sveikatos = į sveikatą: Toks sunkus darbas jam neišeis ant sveikatos (= į sveikatą). Ant sveikatos (= Į sveikatą)! [linkėjimas]
ant tiek = taip, tiek: Ligonė ant tiek (= taip, tiek) nusilpusi, kad be lazdos nepaeina.
- 1.3.14. *[bũti (yra, buvo...)] (ne) kurse = (ne)žinóti; bũti (ne)supažindintam, -ai, (ne)susipažĩnusiám, -iai, (ne)įsigĩlinusiám, -iai: Dėl nutarimo manęs neklauskit - aš ne kurse (= nežinau; nesu susipažinęs; nesupažindintas). Jis kurse mūsų idėjos (= žino apie mūsų idėją; išmano, supranta mūsų idėją).*
- 1.3.15. *[bũti, eiti] pas save = (bũti) sàvo kabinetė, kambaryjė ir kt.; (eiti) į sàvo kabinetą, kambarį ir kt.: Viršininkas pas save (= savo kabinete). Einu pas save (= į savo kabinetą, kambarį).*
- 1.3.16. *ir taip = ir štai; taigi; o dabar: Ir taip, (= Taigi; O dabar) laidą baigiame. Ir taip, (= Ir štai; Taigi) rungtynės baigėsi lygiosiomis.*
- 1.3.17. *iš kalno = iš aňksto: Viskas iš kalno (= iš anksto) susitarta.*
- 1.3.18. *Su kaip:*
kaip kartas, kaip sykis = kaip tik: Kaip sykis (= Kaip tik) norėjau skambinti.
kaip tai - žr. 1.3.21.
kaip taisyklė = paprastai, dažniausiai: Kaip taisyklė, (= Paprastai) pirmiausia brangsta naftos produktai.
- 1.3.19. *Su kas:*
kas liečia = (o) dėl: Kas liečia kredito grąžinimo sąlygas, (= Dėl; O dėl kredito grąžinimo sąlygų) susitarsime.
kas link = veiksmazodžių valdomieji linksniai ar linksniai su prielinksniais: Kas link tautybės, (= Tautybės; O tautybės tai) jie visi lietuviai. Kas link muzikos, (= Muzikai; O muzikai; Jei kalbėsime apie muziką, tai jai) mano vaikas visai negabus. Kas link mokslų, (= Mokslais) mano pusbrolis visai nesidomi - tik kas link pinigų (= pinigais). O kas link vestuvių, tai apie jas dar negalvoju (= O apie vestuves tai dar negalvoju).
- 1.3.20. *prie ko = kuo dėtas, -à: Prie ko čia mes (= Kuo mes čia dėti)? Banko vadovybė čia ne prie ko (= niekuo dėta).*
- 1.3.21. *Su tai:*
bũk tai = esą, nevà, girdi, kàd, lýg, tařtum: Žmonės kalbėjo, bũk tai (= esą, kad, neva...) pinigai keisis.
(kaž)kada tai = kažkadà, kitadós, kadáise: Apie šunelių priežiūrą (kaž)kada tai (= kažkada, kitados, kadaise) mano jau rašyta.

(kaž)kaip tai = 1. kažkaip, kažin kaip: Per tuos metus jis (kaž)kaip tai (= kažkaip) sulinko, suseno; 2. kaip nors: Reikės (kaž)kaip tai (= kaip nors) sukti iš šios padėties.

(kaž)kas [(kaž)ko, (kaž)kam...] tai = kažkàs (kažkō, kažkám...), kažin kàs; kai kàs: Girdžiu, už durų (kaž)kas tai (= kažkas, kažin kas) šlama. (Kaž)ko tai (= Kažko; Ko nors) nauja nesugalvosi.

(kaž)kieno tai = (kaž)kienō, kažin kienō: Palikti (kaž)kieno tai (= kažkieno) raktai ir pinigai.

(kaž)kodėl tai = kažkodėl, kažin kodėl: Pavasarij man dažnai (kaž)kodėl tai (= kažkodėl, kažin kodėl) skauda galvą.

(kaž)koks [(kaž)kokio, (kaž)kokiam...], (kaž)kokia [(kaž)kokios, (kaž)kokiai...] tai = 1. kažkōks (kažkōkio, kažkōkiám...), kažkokià (kažkokiōs, kažkōkiai...): (Kaž)kokas tai (= Kažkoks) žmogus tavęs ieškojo; 2. tam tikras, tam tikrà: Statant užtvanką gali atsirasti ir (kaž)kokių tai (= tam tikrų) gamtos apsaugos pažeidimų.

(kaž)kuris tai, (kaž)kuri tai = kuris, kuri; kažkuris, kažkuri; kažin kuris, kažin kuri: (Kaž)kuris tai (= Kažkuris; Kažin kuris) kaimynas išbėgo pirmas ir vagį sučiupo.

(kaž)kur tai = 1. kažkur, kažin kur: (Kaž)kur tai (= Kažkur; Kažin kur) paklydo mūsų šuniukas; 2. iš daliės: Gal aš kalbėdama (kaž)kur tai (= iš dalies) pasakysiu ir kitų nuomonę; 3. apie, maždaug, apytikriai: Susitikime (kaž)kur tai (= maždaug, apie) penktą.

1.4. Žodžių ir junginių reikšmės klaidos

1.4.1. abuojas, -a – nevert. r. „abejingas, -a“: Savo darbui jis visai abuojas (= abejingas).

abuojumas – nevert. r. „abejingumas“.

1.4.2. apmokyti – nevert., jei nekalbama apie paviršutinišką, menko intensyvumo, neilgai trunkantį mokymą: Nusikaltėlių padėjo surasti specialiai apmokyti (= (iš)mokyti) šunys.

apmokymas – nevert. r. „mokymas, išmokymas“.

1.4.3. apsidėti – žr.1.4.28.

1.4.4. apsieiti – nevert. r. „atsieiti, kainuoti“: Jų išlaikymas valstybei brangiai apsiėjo (= atsiėjo, kainavo).

1.4.5. ap(si)jungti – nevert. r. „su(si)jungti; su(si)vienyti; su(si)burti“: apjungti (= sujungti) firmas, bankus, įmones ir pan.; apjungti (= suvienyti) pastangas, jėgas ir pan.; apjungti (= suburti) žmones, visuomenę, bendraminčius ir pan.; apsiuju ng ti (= susiburti) į draugiją, sąjungą ir pan.

ap(si)jungimas – nevert. r. „su(si)jungimas; su(si)vienijimas; su(si)būrimas“.

1.4.6. apsivesti = vesti (kalbant apie vyrą); (iš)tekėti (kalbant apie merginą); susituokti.

1.4.7. aptarnauti sąskaitą = tvarkyti sąskaitą.

1.4.8. apturėti – nevert. r. „turėti, patirti“: Kiek vargo apturėjau (= turėjau, patyriau) dėl to savo vaiko!

1.4.9. atidaryti:

atidaryti akis = atmerkti akis, atsimerkti;

atidaryti atminimo lentą, paminklą = atidengti atminimo lentą, paminklą;

atidaryti čiaupą = atsukti čiaupą;

atidaryti dujas, vandenį = paleisti dujas, vandenį;

atidaryti knygą, sąsiuvinį = atversti, atskleisti knygą, sąsiuvinį;

- atidaryti skėtį = išskleisti skėtį.*
- 1.4.10. *atidengti:*
atidengti kaltininką, nusikaltėlį = nustatyti kaltininką, nusikaltėlį;
atidengti sąskaitą = atidaryti sąskaitą.
- 1.4.11. *atidirbti – nevert. r. „baigti rengti, kurti, galutinai apdoroti, išstobulinti“: a t i d i r b t i*
(= baigti rengti, kurti, galutinai apdoroti, išstobulinti) metodiką, planą, projektą,
technologiją ir pan.
- 1.4.12. *atkoreguoti – nevert. r. „(pa)koreguoti“: Mūsų komitetas šį projektą neseniai*
a t k o r e g a v o (= pakoregavo).
- 1.4.13. *atkrauti – nevert. r. „išsiųsti; išvežti“: A t k r o v è m e (= Išsiuntėme; Išvežėme) prekes*
į Vokietiją.
- 1.4.14. *atleisti – nevert. r. „(iš)duoti; parduoti“: a t l e i s t i (= (iš)duoti) knygą (skaitytojui);*
a t l e i s t i (= parduoti) prekę (pirkėjui).
atleidimas – nevert. r. „išdavimas; pardavimas“.
- 1.4.15. *atlieti – nevert. r. „nulieti, išlieti, padaryti ką liejant“: a t l i e t i (= nulieti, išlieti)*
detalę, paminklą, skulptūrą ir pan.
- 1.4.16. *atmainyti – nevert. r. „panaikinti“: a t m a i n y t i (= panaikinti) įstatymą, nutarimą,*
potvarkį, susitarimą, nuosprendį ir pan.
- 1.4.17. *atmirti – nevert. r. „(iš)nykti, mirti, liautis egzistavus“: Senosios tradicijos pamažu*
a t m i r š t a (= miršta, nyksta).
- 1.4.18. *atreaguoti – nevert. r. „(su)reaguoti“: Į mano skundą seniūnija n e a t r e a g a v o (=*
ne(su)reagavo).
- 1.4.19. *atredaguoti – nevert. r. „suredaguoti“: Tekstas prastai a t r e d a g u o t a s (=*
suredaguotas).
- 1.4.20. *atreguliuoti – nevert. r. „sureguliuoti“: Vairą reikėtų a t r e g u l i u o t i (=*
sureguliuoti).
- 1.4.21. *atremontuoti – nevert. r. „suremontuoti“: A t r e m o n t a v o (= Suremontavo) namą*
ir garažą.
- 1.4.22. *atrestauruoti – nevert. r. „restauruoti“: A t r e s t a u r a v o m e (= Restauravome)*
paveikslą ir freską.
- 1.4.23. *atsiekti – nevert. r. „pasiekti“: Šiomet a t s i e k è m e (= pasiekėme) neblogų rezultatų.*
atsiekimas – nevert. r. „laimėjimas, pergalė; atradimas“.
- 1.4.24. *atsinešti – nevert. r. „elgtis; žiūrėti (į ką)“: Po to įvykio jis a t s i n e š a (= žiūri) į*
mane labai draugiškai (elgiasi su manimi labai draugiškai).
atsinešimas – nevert. r. „elgesys; požiūris“.
- 1.4.25. *at(si)žymėti – nevert. r.: 1. „pa(si)žymėti“: Prašom a t (s i) ž y m è t i (=*
pa(si)žymėti) bilietą; 2. „apdovanoti“: Geriausi darbuotojai buvo a t ž y m è t i (=
apdovanoti) vertingomis dovanomis.
atžyma – nevert. r.: 1. „žyma; įrašas“; 2. „žymė; žymuo“.
- 1.4.26. *bendrai – nevert. išvadiniu (apibendrinamuoju) žodžiu: B e n d r a i (= Apskritai) jis*
neblogas žmogus.
- 1.4.27. *davinys – nevert. r. „duomuo“: Pastarųjų apklausų d a v i n i a i (= duomenys) teikia*
vilčių.
- 1.4.28. *dėti(s):*
dėti(s) suknelę, švarką, paltą, apsiaustą ir pan. – nevert. r. „vilkti(s) suknelę, švarką,
paltą, apsiaustą ir pan.“;
dėti(s) apavą, kojines, kelnes, sauskelnes ir pan. – nevert. r. „auti(s), mauti(s)
apavą, kojines, kelnes, sauskelnes ir pan.“;

dėtis dirža, juostą ir pan. – nevert. r. „juosti(s) dirža, juostą (diržu, juosta) ir pan.“; dėti(s) auskarus, laikrodį, sagę ir pan. – nevert. r. „segtis auskarus, laikrodį, sagę ir pan.“

- 1.4.29. gautis – nevert. savaimine rezultatine reikšme: Gali taip gautis (= išeiti, atsitikti), kad šiemet nebesusitikime. Kas čia gavo si (= pasidarė, išėjo)? Lyginant su 1997 m., gautų si (= išėitų, būtų) visai kitas vaizdas.
- 1.4.30. gyvybingas, -a – nevert. r. „nepasenęs, -usi, tinkamas, -a vartoti“: gyvybingas (= nepasenęs, tinkamas vartoti) glaistas, skiedinys, gyvybingi (= nepasenę, tinkami vartoti) dažai, vaistai ir pan.
- 1.4.31. glaustas, -a:
glaustais terminais = greitai, per trumpą laiką: Užsakymus atliekame glaustais terminais (= greitai, per trumpą laiką).
- 1.4.32. įjungti – nevert. r. „įrašyti, įtraukti“: įjungti (= įrašyti, įtraukti) į planą, sąrašą, komisiją ir pan.
- 1.4.33. imti(s) – žr. 1.4.57.
- 1.4.34. įnešti – nevert. r.: 1. „pateikti“: įnešti (= pateikti) pasiūlymą ir pan.; 2. „įtraukti, įrašyti (į ką)“: įnešti (= įtraukti, įrašyti) į sąrašą, sutartį, protokolą ir pan.; 3. „įtraukti, įrašyti, padaryti (ką)“: įnešti (= padaryti) pataisą, pakeitimą, papildymą ir pan.
- 1.4.35. įpakavimas – nevert. r. „pakuotė“: Žaislai atsiųsti popieriniame įpakavime (= popierinėje pakuotėje).
- 1.4.36. išdirbti – nevert. r. „parengti, sukurti“: išdirbti (= parengti, sukurti) projektą, terminiją ir pan.
- 1.4.37. išeiti:
išeinant iš ko – nevert. r. „remiantis kuo, vadovaujantis kuo; atsižvelgiant į ką“: Nutarimas buvo priimtas išeinant iš susidariusios padėties (= atsižvelgiant į susidariusią padėtį).
- 1.4.38. išieškoti:
išieškotas, -a – nevert. r. „išdailintas, -a, dailus, -i, prašmatnus, -i, elegantiškas, -a, subtilus, -i, rafinuotas, -a, galantiškas, -a“: išieškotas, -a (= išdailintas, -a, prašmatnus, -i) dirbinys, forma ir pan. (apie meno kūrinį); išieškotas (= subtilus, rafinuotas) skonis; išieškotos (dailios, rafinuotos) manieros; išieškotas (= dailus, galantiškas) elgesys ir pan.
- 1.4.39. išimti:
išimti dokumentus, ginklus, sprogmenis, narkotikus ir pan. (iš asmens) = paimti dokumentus, ginklus, sprogmenis, narkotikus ir pan.;
dokumentų, ginklų, sprogmenų, narkotikų ir pan. išėmimas (iš asmens) = dokumentų, ginklų, sprogmenų, narkotikų ir pan. paėmimas.
- 1.4.40. išjungti – nevert. r.: 1. „išbraukti, atleisti“: išjungti (= išbraukti) iš plano, sąrašo, suvestinės ir pan.; išjungti (= išbraukti, atleisti) iš komisijos, komiteto, tarybos, organizacijos ir pan.; 2. „išskaičiuoti, atimti“: išjungti (= išskaičiuoti, atimti) iš kainos, sumos, vertės ir pan.
- 1.4.41. išlaikyti – nevert. r. „išskaičiuoti“: išlaikyti (= išskaičiuoti) alimentus, mokesčius ir pan.
išlaikymas – nevert. r. „išskaičiavimas, išskaita“.
išlaikytas, -a – nevert. r. „santūrus, -i, susitvardantis, -i, susivaldantis, -i“: Mano naujasis kaimynas – pavydėtina išlaikytas (= santūrus, susitvardantis, susivaldantis) žmogus.

- 1.4.42. išmetinėti (užmetinėti) – nevert. r. „prikaišioti, priekaištauti“: Tu jam dėl to ne išmetinėk (ne užmetinėk) (= neprikaišio, nepriekaištauk).
išmetinėjimas (užmetinėjimas) – nevert. r. „prikaišiojimas, priekaištas“.
- 1.4.43. išnešti – nevert. r.: 1. „priimti“: išnešti (= priimti) nutarimą, sprendimą, nuosprendį ir pan.; 2. „duoti, pareikšti“: išnešti (= duoti, pareikšti) išpėjimą, papeikimą ir pan.; 3. „pateikti“: išnešti (= pateikti) pasiūlymą, protestą ir pan.
- 1.4.44. (iš)pildyti:
išpildyti kūrinių = atlikti kūrinių;
(iš)pildyti planą = (į)vykdyti planą;
pildyti pareigas = eiti pareigas.
- 1.4.45. išpulti – nevert. r.: 1. „tekti, priderėti, prireikti, priklausyti“: Užmokėk jam, kiek išpuola (= pridera, priklauso); 2. „pasitaikyti“: Kalėdos pernai išpuolė (= pasitaikė) gražios.
- 1.4.46. išrišti – nevert. r. „išspręsti“: Kažin, kaip šį klausimą išriši (= išspręs) apskritis?
išrišimas – nevert. r. „išsprendimas“.
- 1.4.47. išskirti – nevert. r. „(pa)skirti“: Išskyrė (= Paskyrė) sklypą namui statyti. Firmos vadovai išskyrė (= (pa)skyrė, davė) premijas.
- 1.4.48. išstatyti sąskaitą = pateikti, išrašyti sąskaitą.
- 1.4.49. išstoti – nevert. r. „kalbėti; viešai pasirodyti“: Kas dar nori išstoti (= kalbėti)?
Dabar išstos (= pasirodys) ansamblis.
išstojimas – nevert. r. „kalba; viešas pasirodymas“.
- 1.4.50. iššaukti – nevert. r. „sukelti“: iššaukti (= sukelti) ligą, reakciją, žemės drebėjimą ir pan.
iššaukiantis, -i, iššaukiamas, -a – nevert. r. „įžūlus, -i, provokuojamas, -a“:
iššaukiantis (= įžūlus, provokuojamas) elgesys, žvilgsnis, tonas ir pan.
iššaukiančiai, iššaukiamai – nevert. r. „įžūliai, provokuojamai“.
- 1.4.51. išvesti – nevert. r. „išbraukti, atleisti“: išvesti (= išbraukti, atleisti) iš komisijos, komiteto, tarybos ir pan.
išvesti iš eksploatacijos = nutraukti eksploataciją; sustabdyti; išjungti.
- 1.4.52. išžiūrėti – nevert. r. „apsvarstyti, išnagrinėti“: išžiūrėti (= apsvarstyti, išnagrinėti) prašymą, siūlymą, skundą ir pan.
- 1.4.53. įvesti:
įvesti į eksploataciją (eksploatacijon) = atiduoti naudoti, eksploatuoti; paleisti; įjungti;
įvesti į komisiją, komitetą, tarybą ir pan. – nevert. r. „įtraukti į komisiją, komitetą, tarybą ir pan.“;
įvesti kamuolį į žaidimą = paduoti (įmesti, įspirti) kamuolį į žaidimą;
įvesti pataisą, papildymą = įtraukti, įrašyti, įdėti pataisą, papildymą.
- 1.4.54. kurčias, -ia – nevert. r. „duslus, -i“: Nuaidėjo kurčias (= duslus) sprogimas.
- 1.4.55. matomai (regimai) – nevert. r. „įterptiniu žodžiu nuomonei reikšti: Matomai (Regimai) (= Matyt), mums reikėtų dar kartą pasitarti. Matomai (Regimai), (= Turbūt) jau laikas eiti miegoti.“
- 1.4.56. nešti atsakomybę = būti atsakingam, -ai, atsakyti.
- 1.4.57. nuimti:
nuimti draudimą, apribojimus, sankcijas, muitus ir pan. = panaikinti draudimą, apribojimus, sankcijas, muitus ir pan.;
nuimti greitį, tempą = sumažinti greitį, tempą;
nuimti nuo kontrolės = nutraukti kontrolę, liautis kontroliuoti, kontroliavus;

nuimti nuo pareigų = atleisti iš pareigų;
nuimti premiją, priemoką = neduoti, neskirti premijos, priemokos; nubraukti premiją, priemoką;
nuimti priežastis, (psichologinę) įtampą = pašalinti, panaikinti priežastis, (psichologinę) įtampą;
nuimti skausmą = numalšinti skausmą;
nu(si)imti apavą, kojines, kelnes, sauskelnes ir pan. – nevert. r. „nu(si)auti, nu(si)mauti apavą, nusimauti kojines, kelnes, sauskelnes ir pan.“;
nu(si)imti diržą, juostą ir pan. – nevert. r. „nu(si)juosti diržą, juostą ir pan.“;
nu(si)imti sągę, auskarus, laikrodį, žiedą ir pan. – nevert. r. „nu(si)segti sągę, laikrodį, išsisegti auskarus, nusimauti žiedą ir pan.“;
nu(si)imti nuo įskaitos = iš(si)braukti, iš(si)rašyti, iš(si)registruoti iš įskaitos;
nu(si)imti suknelę, apsiaustą, švarką, paltą ir pan. – nevert. r. „nu(si)vilkti suknelę, apsiaustą, švarką, paltą ir pan.“

- 1.4.58. *pajungti – nevert. r.: 1. „privesti“ (kalbant apie komunikacijas): p a j u n g t i (= privesiti) dujas, elektrą, vandenį, šildymą, telefoną ir pan.; 2. „įjungti“ (kalbant apie tiekimo pradžių): p a j u n g t i (= įjungti) dujas, elektrą, vandenį, šildymą, telefoną ir pan.; 3. „prijungti“: p a j u n g t i (= prijungti) variklį, skalbimo mašiną ir pan. pajungimas – nevert. r. „privedimas; įjungimas; prijungimas“.*
- 1.4.59. *pakelti:*
pakelti klausimą, problemą = iškelti klausimą, problemą;
pakelti duomenis, bylą ir pan. = peržiūrėti, pa(si)tikrinti duomenis, bylą ir pan.
- 1.4.60. *paskaičiuoti – nevert. r. „(tiksliai) apskaičiuoti, suskaičiuoti“: Būtina p a s k a i č i u o t i (= apskaičiuoti) didžiausią šių vaistų dozę. paskaičiavimas – nevert. r. „(tikslus) apskaičiavimas“.*
- 1.4.61. *pastatyti – žr. 1.4.98.*
- 1.4.62. *pašalinis (vaistų) veikimas = šalutinis (vaistų) poveikis.*
- 1.4.63. *pašvęsti – nevert. r. „skirti, dedikuoti“: Vakaras p a š v ė s t a s (= skirtas) poeto 100-ųjų metinių sukakčiai. Knyga p a š v ė s t a (= skirta) lietuvių kovoms su kryžiuočiais.*
- 1.4.64. *pavesti – nevert. r. „apvilti, apgauti; netesėti“: Jis ne kartą yra mus p a v e d ė s (= apvylęs, apgavęs).*
- 1.4.65. *pernešti – nevert. r. „pakelti, iškentėti, iškęsti, išturėti, išverti“: p e r n e š t i (= pakelti, iškentėti, iškęsti, išturėti, išverti) skausmą, sielvartą, netektį, nelaimę ir pan.*
- 1.4.66. *perspėti – nevert. r. „užkirsti kelią, neleisti atsirasti“: perspėti ligą, nusikaltimą, nelaimę ir pan. (= užkirsti kelią, neleisti atsirasti) ligai, nusikaltimui, nelaimei ir pan.*
- 1.4.67. *pervesti – nevert. r. „perkelti“: p e r v e s t i (= perkelti) į kitą grupę, klasę, kursą, skyrių, į kitas pareigas ir pan.*
- 1.4.68. *peržiūrėti – nevert. r. „persvarstyti; iš naujo, dar kartą apsvarstyti“: p e r ž i ū r ė t i (= iš naujo, dar kartą apsvarstyti) bylą, klausimą, tvarką ir pan.*
- 1.4.69. *praanalizuoti – nevert. r. „išanalizuoti“: Būtina p r a a n a l i z u o t i (= išanalizuoti) padėtį.*
- 1.4.70. *prabalsuoti – nevert. r. „balsuoti, pabalsuoti, nubalsuoti, subalsuoti, baigti balsuoti“: Mes jau p r a b a l s a v o m e (= balsavome, pabalsavome, buvome balsuoti).*
- 1.4.71. *prabėgti – nevert. r. „(nu)bėgti“: Kasdien p r a b ė g u (= nubėgu) keletą kilometrų.*
- 1.4.72. *pračiuopti – nevert. r. „apčiuopti, užčiuopti“: Padidėjusias kepenis nesunku p r a č i u o p t i (= užčiuopti).*

- 1.4.73. *pradiktuoti* – nevert. r. „padiktuoti“: *P r a d i k t a v a u* (= *Padiktavau*) visas pavardes telefonu.
- 1.4.74. *praeiti* – nevert. r.: 1. „nueiti“: *p r a e i t i* (= *nueiti*) atstumą, kelią, nuotolį; 2. „išeiti“: *p r a e i t i* (= *išeiti*) kursą, mokyklą, mokslus (t. y. baigti kursą, mokyklą, mokslus); 3. „paeiti“: *p r a e i t i* (= *paeiti*) į priekį, į kairę, į dešinę ir pan.; 4. „eiti“: *P r a e i t i* (= *I*eiti) draudžiama.
praėjimas – nevert. r. „(i)ėjimas“: *P r a ė j i m a s* (= *Iėjimas*) į kiemą kitoje pusėje.
- 1.4.75. *prafinansuoti* – nevert. r. „finansuoti“: Šį projektą derėtų *p r a f i n a n s u o t i* (= *finansuoti*) iš rezervų fondo.
- 1.4.76. *pragalvoti* – nevert. r. „apgalvoti“: Šis sprendimas gerai *p r a g a l v o t a s* (= *apgalvotas*).
- 1.4.77. *prakeliauti* – nevert. r. „keliauti, nukeliauti“: Tą vasarą *p r a k e l i a v o m e* (= *nukeliavome*) 300 km.
- 1.4.78. *praklausyti* – nevert. r. „perklausyti, išklausyti“: *p r a k l a u s y t i* (= *perklausyti*) įrašą, *p r a k l a u s y t i* (= *išklausyti*) paskaitą ir pan.
- 1.4.79. *prakomentuoti* – nevert. r. „(pa)komentuoti“: Šis įvykis buvo išsamiai *p r a k o m e n t u o t a s* (= *(pa)komentuotas*) per televiziją.
- 1.4.80. *prakonsultuoti* – nevert. r. „(pa)konsultuoti“: Mūsų grupę dėstytojas jau *p r a k o n s u l t a v o* (= *(pa)konsultavo*).
- 1.4.81. *prakontroliuoti* – nevert. r. „(pa)kontroliuoti“: *P r a k o n t r o l i u o k i t e* (= *Pakontroliuokite*), kad ataskaitos būtų pateiktos laiku.
- 1.4.82. *pramatyti* – nevert. r. „numatyti“: Šitą ėjimą (šachmatų) reikėjo *p r a m a t y t i* (= *numatyti*).
pramatymas – nevert. r. „numatymas“.
- 1.4.83. *praplaukti* – nevert. r.: 1. „nuplaukti“: *p r a p l a u k t i* (= *nuplaukti*, t. y. įveikti) atstumą, distanciją, nuotolį ir pan.; 2. „perplaukti“: *p r a p l a u k t i* (= *perplaukti*) baseiną, ežerą, tvenkinį ir pan.
- 1.4.84. *praskambėti* – nevert. r. „nuskambėti, suskambėti“: Jos balse *p r a s k a m b ė j o* (= *nuskambėjo*) nepasitenkinimo gaidelė.
- 1.4.85. *pravažiuoti* – nevert. r. „važiuoti, įvažiuoti, nuvažiuoti“: *P r a v a ž i u o t i* (= *Važiuoti*) be bilieta draudžiama. *P r a v a ž i u o t i* (= *Ivažiuoti*) į kiemą reikia iš kitos pusės. Mums liko *p r a v a ž i u o t i* (= *važiuoti, nuvažiuoti*) 5 km.
pravaždavimas – nevert. r. „(i)važdavimas“: Už *p r a v a ž i a v i m a* (= *važdavimą, kelionę*) be bilieta jums teks mokėti baudą. *P r a v a ž i a v i m a s* į teritoriją draudžiamas (= *Ivažiuoti į teritoriją draudžiama*).
pravažiuojantis, pravažiuojamas bilietas = nuolatinis, mėnesinis bilietas.
- 1.4.86. *pravesti* – nevert. r.: 1. „nutiesti, įvesti“: Laidai neturi būti *p r a v e d a m i* (= *tiesiami*) paviršiuje; 2. „išvesti, nubrėžti“: *P r a v e s t i* (= *Išvesti, nubrėžti*) liniją.
- 1.4.87. *pribūti* – nevert. r. „ateiti, atvykti“: Skirtu laiku jis taip ir *n e p r i b u v o* (= *neatėjo, neatvyko*).
- 1.4.88. *priešakinis, -ė* – nevert. r. „pažangus, -i“: *p r i e š a k i n ė* (= *pažangi*) idėja, mintis, pasaulėžiūra, *p r i e š a k i n i s* (= *pažangus*) mąstymas ir pan.
- 1.4.89. *prigulėti* – nevert. r. „priklausyti, priderėti, pareiti“: Tie pinigai jam *p r i g u l i* (= *priklauso, pridera*). Tai *p r i g u l i* (= *priklauso, pareina*) ne nuo žmogaus valios.
- 1.4.90. *priimti vaistus* – nevert. r. „gerti, vartoti vaistus“.
- 1.4.91. *prileisti trūkumų* = *padaryti, pridaryti trūkumų*; *leisti atsirasti trūkumams*.
- 1.4.92. *rastis* – nevert. r. „būti“: Mūsų būstinė *r a n d a s i* (= *yra*) Kaštonų gatvėje. Kur tu dabar *r a n d i e s i* (= *esi*)?

- 1.4.93. *regimai* – žr. 1.4.55.
- 1.4.94. *reiškia* – nevert. r. „vadinasi, taigi“: *Reiškia* (= *Vadinasi*), *tu rytoj neateisi? Reiškia*, (= *Taigi*) *dirbsime iki vėlumos*.
- 1.4.95. *sąstatas* – nevert. r. „sudėtis“: *komandos, komiteto, tarybos ir pan. sąstatas* (= *sudėtis*).
- 1.4.96. *sekantis, -i* – nevert. r.: 1. „šis, -i, šitoks, -ia, toks, -ia“ (prieš išvardijimą): *Vilniuje šiuo metu veikia sekantios* (= *šios, tokios*) *parodos: [...]*; 2. „štai kas; štai kodėl“ (prieš aiškinimą): *Atsakydamas į jūsų raštą pranešu sekantį* (= *štai ką*): [...].
sekančiai – nevert. r. „taip, šitaip“.
- 1.4.97. *skaityti* – nevert. r.: 1. „laikyti“ (ką kuo): *Jis manęs žmogum neskaito* (= *nelaiko*); 2. „manyti, būti tam tikros nuomonės, būti įsitikinusiam, -iai“: *Skaitau* (= *Manau*), *kad jūsų nuomonė nėra teisinga*.
- 1.4.98. *statyti*:
statyti grafiką, planą, tvarkaraštį = (su)daryti *grafiką, planą, tvarkaraštį*;
statyti tašką, kablelį, kitus skyrybos ženklus = (pa)dėti, (pa)rašyti *tašką, kablelį, kitus skyrybos ženklus*;
statyti kandidatūrą = (iš)kelti *kandidatūrą*;
statyti klausimą, reikalavimą, sąlygą = (iš)kelti *klausimą, reikalavimą, sąlygą*;
statyti pažymį = (pa)rašyti *pažymį*;
statyti protokolą = (su)rašyti *protokolą*;
statyti tikslą = (iš)kelti *tikslą*;
statyti kelią, dujotiekį = (nu)tiesti *kelią, dujotiekį*;
statyti radiatorių, variklį, skaitiklį ir pan. – nevert. r. „įrengti, įtaisyti, pritaisyti, (į)dėti *radiatorių, variklį, skaitiklį ir pan.*“;
statyti telefoną – nevert. r. „(į)vesti telefoną“.
- 1.4.99. *aukščiau stovintis, -i* (pareigūnas, įstaiga) – nevert. r. „aukštesnis, -ė, aukštesnysis, -ioji, vyresnis, -ė, vyresnysis, -ioji, viršesnis, -ė (pareigūnas, įstaiga)“.
- 1.4.100. *stovis*:
ligonio, pastato stovis = *ligonio, pastato būklė*;
dvasinis, moralinis stovis = *dvasinė, moralinė būseną*.
- 1.4.101. *talpinti* – nevert. r. „dėti, spausdinti“ (pvz., laikraštyje).
- 1.4.102. *tūlas, -a* – nevert. r. „toks, -ia, kažkoks, -ia, vienas, -a, kuris ne kuris, kuri ne kuri“:
Tūlas (= *Vienas; Kažkoks*) *amerikiečių bankininkas užsisakė portretą*.
- 1.4.103. *užbėgimas* – nevert. r. „bėgimas“ (bėgimo varžybu etapas).
- 1.4.104. *uždaryti*:
uždaryti akis = užmerkti *akis, užsimerkti*;
uždaryti čiaupą = užsukti *čiaupą*;
uždaryti knygą, sąsiuvinį = užversti, užskeisti *knygą, sąsiuvinį*;
uždaryti sąrašą, kartoteką = baigti (pildyti, rašyti) *sąrašą, kartoteką*;
uždaryti skėtį = suglausti *skėtį*.
- 1.4.105. *užėjimas* – nevert. r. „ėjimas“ (ėjimo varžybu etapas).
- 1.4.106. *užinteresuoti* – nevert. r. „suinteresuoti, sudominti“: *Svarbiausia – užinteresuoti* (= *suinteresuoti, sudominti*) *pirkėją*.
- 1.4.107. *užkrauti akumuliatorių* – nevert. r. „įkrauti akumuliatorių“.
- 1.4.108. *užmanyti* – nevert. r. „sumanyti, sugalvoti“: *Jam pavyko užmanyti* (= *sumanyti, sugalvoti*) *naują šio uždavinio sprendimą*.
užmanymas – nevert. r. „sumanymas“.
- 1.4.109. *užmetinėti* – žr. 1.4.42.

- 1.4.110. užnešti – nevert. r.: 1. „užtepti; užkrėsti“: užnešti (= užtepti) dažų, glaisto; užnešti (= užkrėsti) tinko ir pan.; 2. „pažymėti“: užnešti (= pažymėti) kontūrus, taškus ir pan.
- 1.4.111. už(si)pilti automobilį, traktorių ir pan. – nevert. r. „į(si)pilti, pri(si)pilti (degalų) į automobilį, traktorių ir pan.“; už(si)pilti benzino, kitų degalų (į automobilį) = į(si)pilti, pri(si)pilti benzino, kitų degalų.
- 1.4.112. užplaukimas – nevert. r. „plaukimas“ (plaukimo arba irklavimo varžybų etapas).
- 1.4.113. už(si)dėti – žr. 1.4.28.
- 1.4.114. užskaityti – nevert. r. „įskaityti“: Už laimėtą partiją žaidėjui užskaitoma (= įskaitomas) taškas. užskaita – nevert. r. „įskaita“: Atlikus užskaitą (= įskaitą) įmonių skolos sumažėjo.
- 1.4.115. užvažiuojimas – nevert. r.: 1. „važiuojimas“ (automobilių, dviračių, motociklų ir pan. varžybų etapas); 2. „jojimas“ (žirgų lenktynių etapas); 3. „pamaina (sanatorijoje, poilsio namuose)“.
- 1.4.116. užvežimas (pvz., prekių) – nevert. r. „ko nors atvežimas (pvz., prekių), pristatymas“.
- 1.4.117. vesti:
save vesti (vesti save) = elgtis: Diskotekoje jis save vedė (= elgėsi) tiesiog nepakenčiamai;
vedantis, -i, vedantysis, -čioji specialistas, -ė = vadovaujantis, -i, vadovaujantysis, -čioji specialistas, -ė;
vedantis bruožas, principas, motyvas, vaidmuo ir pan. = svarbiausias, pagrindinis bruožas, principas, motyvas, vaidmuo ir pan.;
vedantysis ratas, velenas = varantysis ratas, velenas.
- 1.4.118. vieningas, -a – nevert. r. „vienodas, -a“: vieningi (= vienodi) mokesčiai, tarifai ir pan.
- 1.4.119. žinoti – nevert. r.: 1. „mokėti“: Prastai žinau (= moku) anglų kalbą; 2. „išmanyti“: Jis nežino (= neišmano) technikos; 3. „pažinti“: Vadovai turi žinoti (= pažinti) savo pavaldinius.

2. ŽODŽIŲ SANDAROS KLAI DOS

2.1. Svetimi žodžių elementai

2.1.1. -arėja, -erėja – skolinčių daiktavardžių elementai, pvz.:

batarėja = batèrija;

galanterėja = galantèrija;

galerėja = galèrija;

loterėja = lotèrija;

oranžerėja = oranžèrija.

2.1.2. -avas, -ava – būdvardžių priesaga (ar baigmuo), pvz.:

bordavas, -a = bòrdinis, -ė, vėšninis, -ė, tašniai raudonas, -a;

dangavas, -a = dañgiškas, -a, dangauš spalvės, melšvas, -à, žydras, -à;

fioletavas, -a, violetavas, -a = violètinis, -ė;

kerzavas, -a: kerzavi = keržiniai (bātai);

kremavas, -a = krèminis, -ė, krèmo spalvės;

lelijavas, -a = lelįinis, -ė, lelįų spalvės;

morkavas, -a = mòrkinis, -ė, mòrkų spalvės;

pliušavas, -a = pliušinis, -ė;

ružavas, -a = rōžinis, -ė, raūsvas, -à;
smėliavas, -a = smėlinis, -ė, smėlio spalvōs;
šaliavas, -a = šalinis, -ė (apýkablė);
vyšniavas, -a = výšninis, -ė, výšnių spalvōs.

2.1.3. *-avoti – veiksmazodžių priesaga (ar baigmuo), pvz.:*

baliavoti = puotáuti, pokyliáuti;
bėdavoti = bėdóti, skústis;
dėkavoti = dėkóti;
komandavoti = komandúoti, įsakinėti;
meistravoti = meistráuti;
ponavoti = ponáuti;
žiemavoti = žiemóti.

2.1.4. *da- (neda-) – priešdėlis, pvz.:*

dabėgti = pribėgti, nubėgti (iki ko nors): Ned a b ě g o (= Nepribėgo, nenubėgo) iki finišo;
dadėti = pridėti, (dár) įdėti: D a d ě k (= Įdėk dar) kelis obuolius, kad krepšys būtų pilnas;
dadirbti = baįgti dirbti, (dár) padirbti, išdirbti: D a d i r b s i u (= Išdirbsiu) iki pensijos ir išeisiu;
daeiti = 1. prieiti (ka), nueiti (iki ko nors): Taip kartu ir d a ě j o m e (= priėjome) upę (nuėjome iki upės); 2. su(si)pràsti, susiprotėti: Pagaliau man d a ě j o (= aš supratau, man paaiškėjo);
daėsti = 1. baįgti ėsti; pri(si)ėsti (iki soties): Šuo n e d a ě d ě (= nebaigė ėsti; nepriėdė); 2. įsiėsti, įkyrėti, nusibósti: Visiems jis d a ě d ě (= įsiėdė, įkyrėjo, nusibodo);
daleisti = 1. (pri)lėisti: Lankytojai prie ligonių n e d a l e i d ž i a m i (= neleidžiami); 2. lėisti atsiràsti, pa(si)darýti: Negalime d a l e i s t i pažeidimų (= leisti atsirasti pažeidimams); 3. sakýti, tarýti, manýti: D a l e i s k i m (= Sakykim), tu teisus;
damokėti = primokėti;
dapilti = pripilti (iki viršaus), (dár) įpilti, pripildyti;
darašyti = prirašýti;
dasiekti = pasiekti;
dasigauti = nusigáuti (iki ko nors);
dasiprotėti = susiprotėti, susipràsti;
davesti = 1. privėsti (prie ribos): Arklių d a v e d ě ligi ėdžių (= privedė prie ėdžių); 2. išvēsti (iš kantrybės, pusiáusvyros): Toks jų elgesys mane visai d a v e d ě (= išvedė iš kantrybės, pusiáusvyros); 3. baįgti dirbti, padarýti: Darbą reikia d a v e s t i (= padaryti, pabaigti) iki galo;
nedakepęs, -usi, nedakeptas, -a = 1. ne(iš)kėpęs, -usi, nebaįgęs, -usi kėpti, pùszalis, -ė; 2. kváištelėjęs, -usi;
nedakepėlis, -ė = nekėpėlis, -ė, nesubrėndėlis, -ė; kvaišėlis, -ė; nei šióks, nei tóks, nei šiokià, nei tokià;
nedamuštas, -a = 1. nepribaigtas, -à (mušti); 2. kváištelėjęs, -usi;
nedateklius = neprìteklius, trūkumas, stokà; vārgas, sunkūmas, skuřdas.

2.1.5. *-dėjas, -a – daiktavardžių elementas, pvz.:*

geradėjas, -a = geradarýs, -ė;
niekadėjas, -a = niek(a)darýs, -ė, nenáudėlis, -ė, niėkšas, -ė;
piktadėjas, -a = piktadarýs, -ė.

2.1.6. *-ikas – skolintinių mažybinės reikšmės daiktavardžių priesaga, pvz.:*

- kubikas = kùbas, kubēlis, kubiùkas;*
pufikas = pùfas, pufiùkas, pañpsas, pampsiùkas.
- 2.1.7. *-(in)yčia – daiktavardžių priesaga, pvz.:*
cukrinyčia = cùkrinè;
druskinyčia = drùskinè;
kiaulinyčia = kiaulidè;
langinyčia = langinè;
pipirnyčia = pipìrinè;
rūkinỹčia = (mėsos, žuvų) rūkyklà;
varpinyčia = vařpinè.
- 2.1.8. *-ka, -kè – priesagos (ar baigmenys):*
a) bendrinių daiktavardžių, pvz.:
čigonka = čigōnè, čigoniùkè;
damkè = (šáškių) damà;
draugelka = draugùžè;
etažerka = etažèrè, knýginè;
giedorka = giedótoja, giesminiñkè;
kaimynka = kaimýnè, kaimynèlè;
kumelka = kumèlè, kumélšè, kumélpalaikè;
mašinka = mašinèlè;
mergelka = mergiôtè, meřgiščia, mergiùkštè;
miesčionka = miesčionè;
razinka = razinà, džiovinta výnuogè;
sardelka, sardelkè = sardèlè;
vagilka = vagilè, vagišè;
*b) asmenvardžių, pvz.: Birutka (= Birutè, Birutèlè, Biručiuokè), Irka (= Irena, Irutè),
 Gražka, Gražkè (= Gražina, Gražinutè), Vytka, Vycka (= Vytas, Vytelis, Vytukas),
 Staska (= Stasys, Staselis, Stasiukas).*
- 2.2. *Netaisyklingos darybos arba ne savo darybine reikšme vartojami žodžiai su lietuviškais elementais*
- 2.2.1. *Būdo prieveiksmiai su -(i)ai, padaryti:*
a) iš būdvardžių su priesaga -inis, -inè, pvz.:
asmeniniai = ásmeniškai;
besályginiai = besálygiškai, be sálygu, griežtai;
dvasiniai = dvásiškai;
ekonominiai = ekonòmiškai;
eksperimentiniai = eksperimèntiškaì, eksperimèntais, bañdymais;
esminiai = iš esmės, sàvo esmè; iš tiesù, iš tikrùjù;
fiziniai = fìziškai;
išoriniai = išóriškai;
materialiniai = materialiaĩ;
meniniai = mèniškai;
orientaciniai = apýtikriai, maždaug;
plytiniai (raudonas) = plýtiškai (raudónas), plýtų (raudónio, raudonùmo) spalvòs;
principiniai = iš prìncipo;
psichiniai = psichiškai;
šimtaprocentiniai = šimtù pròcentù;

teoriniai = teòriškai;

tiesioginiai = tiesióg(iai);

tradiciniai = tradìciškai, iš tradìcijos, pagal tradìciją;

vidiniai = iš vidaūs, vidumì;

vidutiniai = vidutìniškai;

Išimtis: begalìniai.

b) iš santykinių būdvardžių, turinčių vienaskaitos vyriškosios giminės vardininko galūnę -is, o daugiskaitos naudininko -(i)ams (bejėgis ir pan.), pvz.:

bejausmiai = bejaūsmiškai, be jaūsmo;

bejėgiai = bejėgiškai;

beprasniai = beprāsmiškai, be prasmės;

betiksliai = betikslìškai, be tikslo;

civiliai = civilìškai;

dviprasniai = dviprāsmiškai;

vieninteliai (galimas, -a) = vieniñtelis, -è (gālimas, -à).

P a s t a b a . Prieveiksmius su -(i)ai daryti iš tokių kokybinių būdvardžių galima, pvz.:

tylutèliai atsiduso, pusdykia i pardavè, pokvailiai atrodo,

p a d a l i j o a p y l y g i a i .

2.2.2. *Daiktavardžiai, žymintys įrankius bei kitas darbo priemones ar tam tikras medžiagas, su priesagomis:*

a) -ėjas, pvz.:

atskiedėjas = skiedìklis;

atskyrėjas = (tėpalo) skyriklis;

autopakrovėjas = automobilinis krautūvas;

įkrovėjas = (akumuliatoriaus) (i)krovìklis;

išėmėjas = (dėmių) valìklis; (vaisių kauliukų) gliaudìklis;

išjungėjas = išjungìklis, jungìklis; jungtūvas;

išleidėjas = (nutekamųjų vandenų) išleistūvas;

išskyrėjas = (benzino, riebalų) skirtūvas;

išspaudėjas (sulčių) = sulčiāspaudė;

jungėjas = jungìklis; jungiamoji mēdziaga;

kasėjas = (tranšėjų) kasìklis;

klojėjas = (vañzdžių) klotūvas;

nuėmėjas = (gařso) ėmìklis; (vaisių) skintūvas;

nuleidėjas = (šiukšlių) nuleistūvas;

pakėlėjas = kėlìklis; kėltūvas;

pakrovėjas = krautūvas;

paleidėjas = (automatinis) paleidìklis;

pastūmėjas = stūmìklis;

perjungėjas = pėrjungìklis, jungìklis;

praskiedėjas = skiedìklis;

purškėjas = (trašų) purkštūvas;

sanpraleidėjas = sanitārinė švaryklā;

skiedėjas = skiedìklis;

sugėrėjas = (kvapų) gėriklis;

sukėlėjas (putų) = putōkšlis;

surinkėjas = rinkìklis; (oro, vandeñs) rinktūvas;

sutepėjas = teptūvas; tepìklis;

trešėjas = (želdinių) trešiklis;
b) -ovas, pvz.:
autoatsakovas = atsakiklis;
c) -tojas, pvz.:
apšildytojas, apšiltintojas = šildytūvas; šiltalas;
aušintojas = aušalas; aušintūvas;
balintojas = baliklis, bālalas;
baltintojas = baltiklis, bałtalas;
braižytojas = braižyklė;
dalytojas = (pašarų) dalytūvas, skirstytūvas;
drėkintojas = (oro) drėkintūvas;
formuotojas = (blòkų) formuotūvas;
gaivintojas = (oro) gaiviklis;
gaudytojas = (tranų) gaudyklė;
grąžintojas = (plaukų spalvòs) gaiviklis;
greitintojas = greitintūvas;
ieškotojas = (ceñtro) ieškiklis;
išryškintojas = (fotografijos) rýškalas;
kietintojas = kietiklis, kiėtalas;
maišytojas = (smėlio) maišytūvas;
masažuotojas = masažuòklis;
minkštintojas = minkštiklis;
pagreitintojas = greitiklis; greitintūvas;
paskirstytojas = skirstytūvas; (betòno) skleistūvas; (liepsnòs) sklaidiklis;
pašalintojas = (rūdžių) valiklis;
pašildytojas = šildytūvas;
prailgintojas = ilgintūvas (ilginamasis laidas);
ryškintojas = rýškalas;
sėsdintojas = nusodintūvas;
skirstytojas = (srovės) skirstiklis, skirstytūvas; (liepsnòs) sklaidiklis;
standintojas = standiklis;
stiprintojas = (plaukų) stipriklis; stiprintūvas;
sukietintojas = kietiklis;
tirpintojas = tirpiklis;
treniruotojas = treniruòklis;
užpildytojas = užpildas;
valytojas = (dėmių) valiklis; (sniego) valytūvas;
žadintojas = (įtampos) žadintūvas.

2.2.3. *Priesagos -inis, -inė būdvardžiai, padaryti iš veikėjų reiškiančių veiksmažodinių daiktavardžių, turinčių priesagas -ėjas, -tojas, pvz.:*

ganytojinis, -ė = ganýtojo, ganýtojų (pvz., laiřkas);
gydytojinis, -ė = gýdytojo, gýdytojų (pvz., drabužiai);
mokytojinis, -ė = mókytojų (pvz., pasitarimas);
rašytojinis, -ė = rašýtojų (pvz., spauda);
skaitytojinis, -ė = skaitýtojų (pvz., klubas);
vertėjinis, -ė = vertėjo, vertėjų (pvz., konferencija).

2.2.4. *Būdvardžiai su priesaga -iškas, -iška veiksmažodiniams priklauso kokiai nors kategorijai, ypač tautybei, reikšti, pvz.:*

švediškieji (= švedų) sportininkai, turkiškieji grobikai (= grobikai turkai), rusiškieji mokslininkai (= rusų mokslininkai; mokslininkai rusai).

2.2.5. Veiksmažodžiai su priesagomis -inėti, -dinėti ne kartotiniam, o testiniam kartiniam veiksmui reikšti, pvz.:

Partrenkė mašina, kai pereidinėja u gatvę (=ėjau per gatvę). Tada baiginėja u (=buvau bebaigęs) institutą. Gydytoja paprašė nusirenginėti (= nusirengti). Dirbtuves reikėtų perkelti į kokią bankrutuojančią ar užsidarinėjančią (=uždaromą) miesto gamyklą. Trečią žaidimo minutę atrodė, kad jau pralaiminėjame (=pralaimime, esame bepralaimi) rungtynes.

2.3. Neteiktini sudurtiniai žodžiai

2.3.1. Asmenis reiškiantys priesagos -ietis, -ietė žodžiai, padaryti iš dvižodžių ar keliažodžių gyvenamųjų, darbo vietų, įstaigų, įmonių ar organizacijų pavadinimų, pvz.:

naujavilnietis (= Naujosios Vilnios gyventojas), kazlūrūdielis (= Kazlų Rūdos gyventojas, kazlinis), vaiknamietis (= vaikų namų auklėtinis).

2.3.2. Sudurtiniai sutrauktiniai žodžiai, sudaryti iš vieno ar kelių žodžių pradžios ir paskutinio viso žodžio, pvz.:

agrochemtarnyba = agrochėmijos tarnyba;

dietgydytojas, -a = (gėdytojas, -a) dietologas, -ė;

genplanas = generālinis plānas;

genrangovas = generālinis rangovas;

medsesuo = medicinos sesuō, gailestingoji sesuō;

politekonomija = politinė ekonōmija;

vetpunktas = veterinārijos pūntas;

vyrgydytojas, -a = vyriāusiasis gėdytojas, vyriāusioji gėdytoja;

vyrinžiniarius = 1. vyriāusiasis inžiniėrius, vyriāusioji inžiniėrė; 2. vyresnėsis inžiniėrius, vyresnioji inžiniėrė.

Pastaba. Neteiktini ir tokio tipo firmų vardai: „Lietlats tatyba“,

„Varengrybas“ ir pan.

3. LINKSNIŲ VARTOJIMO KLAIDOS

3.1. Vardininkas nevertotinas:

3.1.1. neapibrėžtam daiktų kiekiui ar daikto daliai reikšti (vietoj dalies kilmininko) su veiksmažodžiais:

(atsi)rasti(s): Mieste atsirado valkataujančius šunis (= valkataujančių šunų).

Kolektyve vėl atsirado nesutarimai (= nesutarimų). Nuo šviežių braškių kartais atsiranda odos išbėrimai (= išbėrimų; kartais išberia odą);

būti (yra, esti, būna, buvo...): Pirkėja paklausė, ar yra pienas (= pieno). Žmogaus gyvenime būna potvyniai ir atoslūgiai (= potvynių ir atoslūgių). Gal jūsų šeimoje yra kokios problemos (= kokių sunkumų)? Kiekvienoje visuomenėje visada buvo, yra ir bus dorų žmonių (= dorų žmonių);

daugėti (gausėti): Susirgimai (= Susirgimų) gripu padaugėjo (pagausėjo);

įvykti: Spėjama, kad nuo trankios muzikos įvyksta pokyčiai (= pokyčių)

smegenyse;

kilti: Dėl projekto kilo visokios abejonės (= visokių abejonių). Pasitarime iškilo

nauji klausimai (= naujų klausimų) dėl darbo sutarčių;

mažėti: Nelaimingi atsitikimai (= Nelaimingų atsitikimų) butyje nemažėja.

Šiomet ūkyje sumažėjo karvės (= karvių) ir kiaulės (= kiaulių);

pasitaikyti: Gyvenime pasitaiko įvairūs nesusipratimai (= įvairių nesusipratimų). Mokinio rašiniuose vis pasitaiko skyrybos klaidos (= klaidų);

3.1.2. *kreipiniui reikšti, pvz.:*

Vairuotojas (= Vairuotojau), atidarykit duris. *Birutė* (= Birute), jus kviečia direktorius. *Gerbiamasis pranešėjas* (= pranešėjau), jums liko 10 minučių. *Pastaba*. Priedėliu einančio daiktavardžio ponas vardininkas - ne klaida: *Pone pirmininke* / *Ponas pirmininke*, čia reikia jūsų parašo.

3.2. *Kilmininkas nevertotinas:*

3.2.1. *veiksmo objektui reikšti su veiksmožodžiais:*

prieiti ko = *prieiti ką, prie kō*: *Priėjome išvados* (= išvadą, prie išvados). *Priėjo bendros nuomonės* (= bendrą nuomonę, prie bendros nuomonės); *siekti ko* (*kiekio reikšme*) = *siekti ką*: *Žuvies svoris siekė kilogramo* (= kilogramą). *Jo ūgis siekia dviejų metrų* (= du metrus);

3.2.2. *skaitvardžių kilmininkas – lyginamajai kiekybei reikšti su aukštesniojo laipsnio prievaisiais (ne) daugiau, (ne) mažiau, pvz.:*

Čia telpa daugiau šimtų (= daugiau kaip šimtas, daugiau negu (nei) šimtas, per šimtą, šimtas su viršum) *žmonių. Parašyk mažiau penkių puslapių* (= ne mažiau kaip penkis, ne mažiau negu (nei) penkis puslapius).

3.3. *Naudininkas nevertotinas:*

3.3.1. *veiksmo objektui reikšti su žodžiais:*

atitikti kam = *atitikti ką; neatitikti kam* = *neatitikti kō*: *Nuorašas atitinka originalui* (= originalą). *Pasiūla dar neatitinka paklausai* (= paklausos); *kreipti dėmesį kam* = *kreipti dėmesį į ką*: *Daugiausia dėmesio kreipiame pažangumui* (= į pažangumą; skiriame pažangumui). *Nekreipkite dėmesio tam šurmuliui* (= į tą šurmulį);

linkti kam = *liūkti į ką*: *Jis labai linkęs mokslui* (= į mokslą);

panašus, -i kam = *panašūs, -i į ką*: *Sūnus labai panašus tėvui* (= į tėvą);

prisitaikyti kam = *prisitaikyti prie kō*: *Mums bus nelengva prisitaikyti naujomis sąlygomis* (= prie naujų sąlygų);

sutelkti dėmesį kam = *sutelkti dėmesį į ką*: *Dabar sutelkime dėmesį šiai schemei* (= į šią schemą);

užjausti kam = *užjausti ką*: *Visi užjautėme bendradarbi* (= bendradarbę);

3.3.2. *daiktui apibūdinti, kai nereiškiama paskirtis, pvz.:*

Jis yra čempionas 50 km distancijai (= 50 km distancijos čempionas). *Padarytas nuostolis 200 litų sumai* (= 200 litų (sumos) nuostolis). *Atlikta darbų 5000 litų sumai* (= už 5000 litų);

3.3.3. *konkretaus laiko ribai arba momentui reikšti, kai nežymima paskirtis, pvz.:*

Šiandienai (= Iki šios dienos) *įregistruoti 775 laikraščiai*. *Spalio 25-ai dienai* (= Iki spalio 25-os dienos) *nukasta 90% bulvių*. *Šiavalandai* (= Šią valandą; Iki šios valandos) *rinkimų rezultatai dar nepatikslinti*. *Metų pradžiai* (= pradžioje) *institute dirbo 83 darbuotojai*;

Pastaba. *Veiksmo trukmei bei paskirčiai reikšti naudininkas - ne klaida: Išvažiavo vienai dienai*. *Posėdį atidėjo kitai savaitei*. *Lėšų skyrė tik šiam mėnesiui*.

3.3.4. *su judėjimo reikšmės veiksmožodžiais (eiti, rinktis, važiuoti, vykti ir pan.) tikslui reikšti, pvz.:*

Išėjo pietums (= pietų, pietauti). Susirinko posėdžiui (= į posėdį, posėdžiauti). Teatras išvažiavo gastrolemis (= į gastroles, gastroliuoti, gastrolių). Vykstame oficialiam vizitui (= su oficialiu vizitu, oficialaus vizito).

3.4. Galininkas nevertotinas:

3.4.1. *neapibrėžtam daiktų kiekiui ar daikto daliai reikšti (vietoj dalies kilmininko), pvz.:*

Reikalinga sekretorė, mokanti užsienio kalbas (= kalbų). Visi mes darome klaidas (= klaidų). Prašom atnešti dvi juodas kavas (= du [puodelius] juodos kavos) ir vieną arbatą (= vieną [puodelį, stiklinę] arbatos). Karštą vandenį (= Karšto vandens) turime kartą per savaitę;

3.4.2. *tiesioginiam objektui reikšti greta neigiamojo veiksmažodžio (vietoj kilmininko), pvz.:*

Nedarinėk duris (= durų)! Kodėl neužsisakėte mūsų žurnalą (= žurnalą)?

Šiuos užrašus (= Šių užrašų) nevadinčiau reportažu;

3.4.3. *su judėjimo reikšmės veiksmažodžiais tikslui arba siekimui reikšti, kai tas galininkas vienas be bendraties neįmanomas, pvz.:*

Išėjo linus (= linų) rauti. Atvyko skaityti paskaitas (= paskaitų). Nuvažiavo

atsiimti dokumentus (= dokumentų). Išėjo tėvynę (= tėvynės) ginti.

3.5. Inagininkas nevertotinas:

3.5.1. *objektui reikšti su pilnį žyminčiais veiksmažodžiais (gausėti, daugėti, prikimšti, prigrūsti, prikrauti ir pan.), pvz.:*

Fonoteka gausėja įrašais (= Fonotekoje gausėja, daugėja įrašų). Kišenės prikimos pinigais (= pinigų). Lentynos prikrautos knygomis (= knygų);

3.5.2. *kokybės turiniui reikšti su gausą žyminčiais būdvardžiais (dosnus, -i, gausus, -i, turtingas, -a ir pan.), pvz.:*

Jis dosnus pažadais (= pažadų). Kraštas gausus miškais ir upėmis (=

Krašte gausu miškų ir upių). Praėjęs teatro sezonas buvo turtingas naujais

spektakliais (= Praėjusį teatro sezoną buvo daug, gausu naujų spektaklių). Ar esi turtingas pinigais (= pinigų)?

3.5.3. *veikėjui ar būsenos sukėlėjui (bet ne priemonei) reikšti su neveikiamosios rūšies dalyviais, pvz.:*

Bičiulis buvo priblokštas to įvykiu (= to įvykio). Buvome nuliūdinti tokiu jo

elgesiu (= tokio jo elgesio; Mus nuliūdino toks jo elgesys);

3.5.4. *daiktavardžių įnagininkas su veiksmažodžio būti formomis - nuolatiniam (nekintamam) būviui reikšti, pvz.:*

Šio leidinio steigėju (= steigėjas) yra mūsų institutas. Sprendžiant iš akcento, jis galėjo būti prancūzu (= prancūzas). Kas buvo šios infekcijos priežastimi (= priežastis)?

3.5.5. *būdvardžių (ir būdvardiškai vartojamų žodžių) įnagininkas - būviui reikšti:*

vietoj vardininko: Sąrašė jis pirmąjį (= pirmasis), todėl atrodė tokiu

patenkintu (= toks patenkintas). Kas nenori tapti turtingesniu (= turtingesnis)?

vietoj kilmininko: Vien pinigai nepadaro žmogaus laimingu (= laimingo);

vietoj naudininko: Lengva žmogui būti geru (= geram), sunkiau - teisingu (=

teisingam). Tai padėtų jam tapti profesionalėniu (= profesionaliesniam);

vietoj galininko: Sunkumai privertė ją būti taupesne (= taupesnę) ir

išradingesne (= išradingesnę). Kas jį tokiu (= tokį) padarė?

P a s t a b a . Su veiksmazodžiais laikyti, (pa)skelbti, (pa)vadinti, pripažinti įnagininkas - ne klaida, pvz.: Jį laikė g r a ž i u , bet l e n g v a b ū d i š k u . Jis padėtį pavadino p a v o j i n g a . Teismas jį pripažino n e k a l t u . Po dvejų metų jaunuolį paskelbė d i n g u s i u b e ž i n i o s .

3.6. Vietininkas nevertotinas:

3.6.1. *būsenos patyrėjui reikšti, pvz.:*

J a m e (= Jam) netikėtai kilo puiki mintis. Mokytoja nuolat diegia savo m o k i n i u o s e (= mokiniams) grožio supratimą ir ugdo j u o s e (= jų) gėrio pradus. K o j a m e daugiau - humoristo ar žurnalisto (= Kas jis labiau - humoristas ar žurnalistas)? Dar vaikystėje būsimajame s p o r t i n i n k e s u s i f o r m a v o (= susiformavo būsimajo sportininko) tvirtas charakteris (būsimasis sportininkas išsiugdė tvirtą charakterį);

3.6.2. *veikimo, būsenos ar požymio sričiai (bet ne vietai) reikšti, pvz.:*

J i g a b i ir m o k s l e , ir s p o r t e , ir m u z i k o j e (= ir mokslui, ir sportui, ir muzikai). Spėjau įsitikinti jų t e i s i n g u m e ir s a ž i n i n g u m e (= teisingumu ir sąžiningumu). Asmuo įtariamasis s u n k i a m e n u s i k a l t i m e (= sunkiu nusikaltimu; padaręs sunkų nusikaltimą; sunkiai nusikaltęs). Menkai nusimanau m a š i n o s e (= apie mašinas). Jis neblogai nusimano e k o n o m i k o j e (= apie ekonomiką; išmano ekonomiką). Ką jis nutuokia toje t a p y b o j e (= Ką jis nutuokia, išmano apie tą tapybą)? Prispazino m e i l ė j e (= Prispazino mylįs, kad myli; Pasisakė mylįs, kad myli);

3.6.3. *daikto būviui, būsenai ar požymiui reikšti, pvz.:*

*apimtyje: Atlikome tyrimus p l a č i o j e a p i m t y j e (= plačios apimties, didelius tyrimus);
atstume: Kelių metrų a t s t u m e (= atstumu; už kelių metrų; per kelis metrus) pamačiau gyvatę;
aukštumoj(e): Vakar tu pasirodei a u k š t u m o j (= gerai, puikiai, pagirtinai);
būklėje: Pastatai palikti a p g a i l ė t i n o j e b ū k l ė j e (= apgailėtini, apgailėtinos būklės). Namas yra a v a r i n ė j e b ū k l ė j e (= avarinis; avarinės būklės; Namu būklė avarinė);
dvitomyje (tritomyje ...): Raštai išleisti d v i t o m y j e (= dvitomiu, dviem tomiais);
egzemplioriuje: Tekstas perrašytas t r i j u o s e e g z e m p l i o r i u o s e (= trimis egzemplioriais). Išspausdink p e n k i u o s e e g z e m p l i o r i u o s e (= penkis egzempliorius);
etate: Dirba d v i e j u o s e e t a t u o s e (= dviem etatais; Turi du etatus);
formoje: Sportininkas šiandien n e f o r m o j e (= prastos, blogos formos). Serga t y m a i s l e n g v o j e f o r m o j e (= lengva forma; lengva tymų forma). K o k i o j f o r m o j (= Kokia forma; Kaip) atsiskaitysime? Nusipirkau k u m p i o f o r m o j e (= forminio kumpio);
galioje (būti, pasilikti): Šis įstatymas t e b ė r a g a l i o j e (= tebegalioja);
kalboje: Skaitė paskaitą l i e t u v i ū k a l b o j e (= lietuvių kalba; lietuviškai). Knyga išėjo anglų ir švedų k a l b o s e (= anglų ir švedų kalbomis);
kame: K a m e č i a reikalas (= Koks čia reikalas; Kas (čia) yra; Kas (čia) nutiko)?
kryptyje: Apgynė disertaciją edukologijos k r y p t y j e (= edukologijos, edukologijos krypties disertaciją);
lygyje: Konkursas vyko a u k š t a m e l y g y j e (= buvo aukšto lygio; vyko puikiai; buvo gerai organizuotas);*

medžiagoje (atlikti): iškalti, nukalti paminklą granite (= iš granito); išlieti, nulieti skulptūrą bronzoje (= iš bronzos);
normoje: Prietaisas jau normoje (= veikia normaliai). Kraujospūdis normoj (= normalus, geras). Viskas normoj (= normalu, gerai);
nuosavybėje: Inventorius yra mokyklos nuosavybėje (= yra mokyklos nuosavybė; priklauso mokyklai);
nuotaikoje: Vakar buvau ne nuotaikoj (= be nuotaikos; prastos nuotaikos; prastai nusiteikęs);
nuotolyje: Jų namai stovi kelių kilometrų nuotolyje (= už kelių kilometrų; keli kilometrai) nuo ežero;
originale: Pagaliau pamatėme tą paveikslą originale (= to paveikslo originalą). Romaną buvau skaitęs originale (= originalo kalba);
pardavime: Šiandien pardavime yra trijų rūšių mėsos (= parduodama trijų rūšių mėsa; turime (parduoti) trijų rūšių mėsos);
pavidale: Prekės gautos fasuotame pavidale (= fasuotos). Po reakcijos gavome medžiagą kristalų pavidale (= kristalų pavidalo; kristalinę medžiagą);
rankraštyje: Kiek metų tas romanas buvo rankraštyje (= rankraštis, rankraštinis, nespausdintas)? Skaičiau šį veikalą rankraštyje (= nespausdintą; šio veikalo rankraštį);
ryšyje (su): Augalai yra glaudžiamė ryšyje (= glaudžiai susiję) su dirvožemiu;
ritme: Šokite valso ritme (= ritmu);
sąlytyje (su): Jis visą laiką buvo glaudžiamė sąlytyje (= glaudžiai, labai susijęs) su gamtos mokslais;
stadijoje: Turime sunkumų ir esame laukimo stadijoje (= Turime sunkumų ir tebelaukiame). Viskas tebėra projektų stadijoje (= projektai; projektuojama);
statuse: Ministerijoje dirbs tie patys žmonės, tik naujame statuse (= tik įgaus (turės) naują statusą; tik statusas bus naujas);
stiliuje: Jis mėgsta rengtis sportiniamė stiliuje (= sportiniu stiliumi, sportiškai). Eilėraštis parašytas iškilmingamė stiliuje (= iškilmingu stiliumi; Eilėraščio stilius iškilmingas);
stovyje: Pirksiu pianiną geramė stovyje (= Pirksiu gerą, geros būklės pianiną). Jau keli mėnesiai šalis yra karo stovyje (= šalyje yra karo būvis, padėtis). Jį rado girtamė stovyje (= girtą);
sudėtyje: Komanda susirinko pilnoje sudėtyje (= visos sudėties; visa); žaidžia tokioje sudėtyje (= tokios sudėties);
sumoje: Patvirtino sąmatą 1000 litų sumoje (= 1000 litų (sumos) sąmatą). Bendroje sumoje turime 3000 litų pelno (= Bendra pelno suma – 3000 litų; Iš viso turime 3000 litų pelno);
tame: Gamykla nedirba, o dalykas tamė (= tas; toks), kad negauname žaliavų (Gamykla nedirba, mat, nes negauname žaliavų). Reikalas tamė (= tas; toks; Atsitiko taip), kad baigėsi benzinas;
tame skaičiuje: Statybai skirta 9000 tūkst. litų, tamė skaičiuje (= iš jų; iš to skaičiaus) 500 tūkst. litų montavimo ir apdailos darbams;
tame tarpe: Ekspedicijoje dalyvavo 15 žmonių, tamė tarpe (= tarp jų) ir vienas gydytojas. Tokių konkursų, tamė tarpe (= tarp jų; iš jų ir) senamiesčiui restauruoti, reikėtų skelbti daugiau;
tempe: Pamėginkime pagriežti šį kūrinių greitesniame tempe (= greitesniu tempu; greičiau);

variante: Apsvarstykime tolesnius veiksmus įvairiuose variantuose (= įvairiais variantais; įvairius veiksmų variantus);

3.6.4. Būsenos priežastiai, pagrindui reikšti, pvz.:

išdavoje: Pervargimo išdavoje (= Nuo pervargimo; Dėl pervargimo; Pervargęs) organizmas nusilpsta;

įtakoje: Sausros įtakoje (= Dėl sausros) gausime menkesnę derlių;

pasekmėje: Karo pasekmėje (= Dėl karo) krašto ūkis buvo nuniokotas (Karas nuniokojo krašto ūkį);

pasėkoje – žr.1.3.9;

poveikyje: Vaistų poveikyje (= Nuo vaistų) ligoniui palengvėjo. Įtempto darbo

poveikyje (= Dėl įtempto darbo; Nuo įtempto darbo) pablogėjo sveikata;

rezultate: Tokio apsileidimo rezultate (= Dėl tokio apsileidimo) kilo gaisras (Tokio apsileidimo rezultatas - gaisras);

sąryšyje (su): Ligonį skubiai operavo sąryšyje su pasunkėjusia būkle (= dėl pasunkėjusios būklės; pasunkėjus būklei). Jis atleistas iš pareigų sąryšyje su perėjimu (= ryšium su perėjimu; nes perėjo) į kitą darbą;

3.6.5. veiksmo būdui ar laikui reikšti, pvz.:

daugelyje atvejų: Operacijos daugelyje atvejų (= daugeliu atvejų; daugiausia; dažniausiai) pavykdavo;

daugumoj(e): Daugumoje (= Daugiausia; Dažniausiai; Paprastai) gripu sergama pavasarį ir rudenį. Bendrovėje dirba daugumoje (= daugiausia) moterys;

didžiumoje: Šiandien tas autorius didžiumoje (= iš esmės, beveik visai) užmirštas;

eilėje atvejų: Dėl avarijų eilėje atvejų (= dažnai, neretai) būna kalti pėstieji;

esmėje: Niekas esmėje (= iš esmės) nepasikeitė;

pagrinde: Statybos darbai pagrinde (= apskritai, iš esmės) baigti. Susirinko

pagrinde (= daugiausia) pagyvenę žmonės;

paskutinėje eilėje: Šį klausimą aptarsime paskutinėje eilėje (= paskutinį;

paskiausiai; pabaigoje);

pilnumoje: Remontą baigėme pilnumoje (= visai, visiškai; iki galo);

pirmoje eilėje: Pirmoje eilėje (= Pirmiausia; Pradžioje) sudarykime darbo planą;

principe: Principe (= Iš principo) su tavim sutinku;

visumoje: Paroda visumoje (= apskritai) pavyko;

3.6.6. kaip prielinksnis ar polinksnis laiko tarpui reikšti:

bėgyje: Darbą turime baigti metų bėgyje (= per metus; šiais metais). Laiko

bėgyje (= Laikui bėgant; Ilgainiui) tiltas apgriuvo. Pretenzijos priimamos mėnesio

bėgyje (= mėnesį; visą (šį) mėnesį; per mėnesį);

laike: Sprendimas gali būti apskundžiamas laike 10 dienų (= per dešimt dienų);

laikotarpyje: Atsakymą gausite trijų dienų laikotarpyje (= trijų dienų laikotarpiu; per tris dienas).

4. PRIELINKSNIŲ VARTOJIMO KLAI DOS

4.1. ant nevertotinas:

4.1.1. veiksmo priemonei, nesusijusiai su vieta, reikšti, pvz.:

Ji puikiai griežia ant smuiko (= smuiku). Gaudo žuvis ant sliėkų (= sliėkais, su sliėkais). Dirba ant dvejų staklių (= dvejomis staklėmis);

4.1.2. objektui reikšti su būdvardžiais:

apstus, -i: Ruduo apstus ant obuolių (= apstus obuolių; Rudenį apstu obuolių);

gabus, -i: Kaimynų vaikas gabus ant muzikos (= muzikai);

- godus, -i: *Nebūk godus a n t s v e t i m o g e r o* (= svetimo gero);
 šykštus, -i: *Ji visada šykšti a n t p i n i g ū* (= pinigų);
 turtingas, -a: *Šiomet esam turtingi a n t š i e n o* (= šieno; Šiomet turim daug šieno);
- 4.1.3. *veiksmo objektui reikšti su veiksmažodžiais:*
 keisti (ant ko): *Paprašė pakeisti batus a n t m a ž e s n i ū* (= į mažesnius; mažesniais).
 Vaikas apsikeitė naujesnį pašto ženkliuką a n t s e n e s n i o (= į senesnį);
 mainyti (ant ko): *Išmainė vištą a n t k a t i n o* (= į katiną);
- 4.1.4. *daikto matmenims ar dydžių santykiui žymėti, pvz.:*
Kambario matmenys 2 a n t 3 metrų (= du iš trijų metrų; du ir trys metrai).
Kraujospūdis 80 a n t 120 (= 80 ir 120; 80 su 120). *Žemėlapiio mastelis 1 a n t 1000*
 (= 1 su 1000). *Vaistų imkite vieną šaukštelį a n t p u s ė s s t i k l i n ė s* (= pusei stiklinės, į
 pusę stiklinės) vandens;
- 4.1.5. *daikto požymiui, nesusijusiam su vieta, reikšti, pvz.:*
Batai a n t a u k š t ū k u l n ū (= aukštais kulnais; Aukštakulniai batai). *Radio*
imtuvas a n t m i k r o s c h e m ū (= su mikroschemomis);
- 4.1.6. *vietai reikšti, kai žymimas ne paviršius, o nurodoma kryptis į vidų arba buvimas viduje,*
pvz.:
Nuvažiavo a n t s t o t i e s (= į stotį), *bet pavėlavo a n t a u t o b u s o* (= į autobusą).
A n t t u r g a u s (= Turguje) *pilna atvykėlių. Ką kalbėjo a n t s u s i r i n k i m o* (= susirinkime)?
- 4.1.7. *laikui reikšti, pvz.:*
Susitiksime a n t r y t o j a u s (= rytoj; rytojaus dieną). *A n t d i e n ū* (= Šiomis
 dienomis; Greitai; Netrukus) *pasirodys naujas žurnalo numeris. Atidėkim šį reikalą*
a n t p i r m a d i e n i o (= pirmadieniui; iki pirmadienio). *Vaistus liepė gerti du kartus*
a n t d i e n o s (= per dieną; dienoje). *Kiek tau palikti pinigų a n t s a v a i t ė s* (= savaitei)?
Išvažiuoju a n t v i s a d o s (= visai; visam laikui). *Iš pradžių pykosi, bet*
a n t g a l o (= galų gale; pagaliau) *susitaikė. Tą klausimą svarstykite a n t g a l o* (= gale; pabaigoje);
- 4.1.8. *veiksmo ar būsenos pobūdžiui reikšti, pvz.:*
Dirba a n t d v i e j ū e t a t ū (= dviem etatais; turi du etatus; eina dvejas pareigas). *Jis*
jau a n t p e n s i j o s (= pensininkas; išėjęs į pensiją). *Mokėsi a n t p e n k e t ū* (= penketais).
Pirkau televizorių a n t i š s i m o k ė j i m o (= išsimokėtinai). *Esu a n t b i u l e t e n i o* (= Turiu biuletenį, nedarbingumo lapelį) *ir sėdžiu a n t d i e t o s* (= laikausi dietos). *Jau porą metų ji gyvena a n t b u t o* (ant kambario) (= nuomoja butą, kambarį);
- 4.1.9. *paskirčiai, siekimui, veiksmo tikslui reikšti, pvz.:*
Pasilik pinigų a n t m a i s t o (= maistui). *Išidėk pinigų a n t k e l i o n ė s* (= kelionei;
 į kelionę; kelionėn). *Ar užteks duonos a n t š e š i ū ž m o n i ū* (= šešioms žmonėms)?
Pakvietėme svečių a n t p i e t ū (= pietų; pietauti). *Iškvietė a n t d v i k o v o s* (= į dvikovą).
Mokosi a n t i n ž i n i e r i a u s (= inžinieriumi; inžinieriaus specialybės).
- 4.2. *apie nevertotinas veiksmo objektui reikšti su žodžiais:*
 domėtis (apie ką): *Direktorius per mažai domėjosi a p i e d a r b o s a l y g a s* (= darbo sąlygomis);
 ginčytis (ginčas) (apie ką): *A p i e k a* (= Dėl ko) *čia ginčijatės? Kilo ginčas a p i e p e l n o p a s k i r s t y m a* (= dėl pelno paskirstymo; kaip paskirstyti pelną);
 rodyti (apie ką): *Ši lentelė rodo a p i e g a m y b o s t e m p ū k i t i m a* (= gamybos tempų kitimą; kaip kinta gamybos tempai);

- skųstis (skundas) (apie ką): Nėra ko tau skųstis apie gyvenimą (= gyvenimu). Gauname nemaža skundų apie duonos kokybę (= dėl duonos kokybės).*
- 4.3. i nevertotinas veiksmo objektui reikšti su žodžiais:
*atsiliepti (į ką) (r. „daryti poveikį“): Nemiga visada neigiamai atsiliepia į darbingtoną (= darbingumui);
daryti įtaką (įtaka) (į ką): Tėvų elgesys visada daro įtaką vaikams (= vaikams);
daryti poveikį (poveikis) (į ką): Aptarė naujų vaistų poveikį organizmą (= organizmui);
daryti spaudimą (spaudimas) (į ką): Jie darė spaudimą mūsų darbuotojus (= mūsų darbuotojams);
įsimylėti (į ką): Visi mokiniai įsimylėję naująjį mokytoją (= naująjį mokytoją);
nurodyti (į ką): Vadovas nurodė keletą darbo trūkumų (= keletą darbo trūkumų);
skirti dėmesį, dėmesio (į ką): Skirkite daugiau dėmesio ligų profilaktiką (= ligų profilaktikai);
veikti (į ką): Orai labai veikia žmonių nuotaikas (= žmonių nuotaikas);
žaisti (į ką): Žaiskime karą (= karą) arba futbolą (= futbolą). Užteks žaisti slėpynes (= slėpynes, slėpynių, slėpynėmis).*
- 4.4. iki nevertotinas būviui beasmeniame sakinyje reikšti, pvz.:
Dabar jam neiki egzaminų (= ne egzaminai rūpi; ne egzaminai galvoje). Šiandien žvejams neiki raudžių (= ne raudės galvoje; toli gražu ne raudės rūpi) - laukia privatizavimo. Visiems buvo neiki juoko (= ne juokas galvoj).
- 4.5. iš nevertotinas su žodžiais nutarimas, pranešimas, protokolas, raštas ir pan. parašymo datai žymėti, pvz.:
Remsimės nutarimu iš spalio 17 dienos (= spalio 17 dienos nutarimu). Reikia patikrinti protokolą iš kovo 5 dienos (= kovo 5 dienos protokolą).
- 4.6. pas nevertotinas:
- 4.6.1. nuosavybei, priklausymui, turėjimui žymėti, pvz.:
Kiek pas tave (= [tu] turi) pinigų? Pas ką yra klausimų (= Kas turi klausimų; Kas norėtų paklausti)? Pas mane nėra (= [Aš] neturiu) laiko. Pas ją (= Jos) gražūs plaukai. Pas ją (= Jai) gimė sūnus. Pas mane (= Man) pakilo temperatūra. Pas tave (= Tavo) negerai parašyta (Tu negerai parašei). Pas čigonus (= Čigonų) įdomūs laidojimo papročiai. Pas varžovą neišlaikė nervai (= Varžovui neišlaikė nervai; Neišlaikė varžovo nervai). Neseniai pas jį (= jam) išoperavo apendiksą. Pirmą vietą pas Jonaitį (= Pirmą vietą užėmė Jonaitis; Pirmą vietą atiteko Jonaičiui);
- 4.6.2. veiksmo adresatui, šaltiniui, nesusijusiam su vieta, reikšti su veiksmažodžiais, pvz.:
*atsiprašyti: Atsiprašyk pas mokytoją (= mokytoją, mokytojo) už įžeidimą; gauti: Pas ką (= Iš ko) gavai tą žurnalą?
imti: Jis paėmė pas mane (= iš manęs) pieštuką;
įsigyti: Jis sakė įsigijęs tą knygą pas gatvės prekeivį (= iš gatvės prekeivio);
klausti: Paklausėme pas praeivį (= praeivį; praeivio), kur galėtume užkąsti;
kreiptis: Informacijos kreipkitės pas pavaduotoją (= į pavaduotoją);
pirkti: Pirkau pas jį (= iš jo) dviratį;
prašyti: Prašysiu pas direktorių (= direktorių; direktoriaus), kad išleistų atostogų;
reikalauti: Pažymėjimo reikalaukite pas buhalterį (= iš buhalterio);*

- skambinti: Skambink pas pirmininką (= pirmininkui) iš ano kabineto;*
skolintis: Teko skolintis pinigų pas draugę (= iš draugės);
skųstis: Skųsiuosi pas patį ministrą (= pačiam ministrui);
sužinoti: Tvarkaraštį sužinosiu pas draugę (= iš draugės);
šauktis: Susirgęs šaukis pas daktarą (= daktaro);
teirautis: Dėl kelialapio teiraukitės pas vedėją (= vedėjos);
vogti: Pas kaimynus (= Iš kaimynų; Kaimynams) pavogė arklį.
- 4.7. po (su inagininku) nevertotinas veiksmo būdai ar pagrindui reikšti, pvz.:
Dokumentai išduodami po parašu (= su parašu; pasirašytinai). Kiek jis jau laikomas po areštu (= areštuotas, suimtas)? Čia stovi įrenginiai po įtampa (= su įtampa). Po kokia rubrika (= Su kokia rubrika, antrašte) dėsimė šį straipsnį? Laivas plaukioja po (= su) Lietuvos vėliava.
- 4.8. prie nevertotinas:
- 4.8.1. veiksmo sąlygoms reikšti junginiuose:
prie (kokių) aplinkybių: Nusikaltimas padarytas prie sunkinančių aplinkybių (= sunkinančiomis aplinkybėmis);
prie uždaru durų: Posėdis vyko prie uždaru durų (= už uždaru durų; uždaromis durimis; neviešai; buvo uždaras);
prie ligos (gripo, plaučių uždegimo...): Prie gripo (= Sergant, susirgus gripu) reikia gulėti;
prie (kokių) norų: Ir prie geriausių norų (= Ir geriausių norų turėdamas; Kad ir labai norėdamas) negalėsiu tavęs pasitikti;
prie progos: Prie progos (= Pirma proga; Progai pasitaikius; Radę, turėdami progą) aplankykite šią parodą;
prie (kokių) sąlygų: Sunku dirbti prie esamų sąlygų (= tokiomis sąlygomis; kai tokios sąlygos; esant tokioms sąlygoms);
prie (kokios) temperatūros: Prie aukštos temperatūros (= Aukštoje temperatūroje; Kai aukšta temperatūra; Esant aukštai temperatūrai) ši medžiaga lydosi;
- 4.8.2. keitimo santykiui reikšti, pvz.:
Pinigai bus keičiami santykiu vienas prie šimto (= vienas už šimtą; vienas su šimtu; šimtas į vieną).
- 4.9. prieš nevertotinas veiksmo objektui reikšti su žodžiais:
atsiprašyti (prieš ką): Teko atsiprašyti prieš draugą (= draugą; draugo);
atsparus (prieš ką): Kaktusai atsparūs prieš sausras (= sausroms);
gintis (prieš ką: badą, stichiją ir pan.): Ginsimės prieš visus (= nuo visų), kurie mus puls;
neapykanta (prieš ką): Jis ilgai jautė neapykantą prieš tikrą brolių (= tikram broliui);
pareiga (prieš ką): Jaučia pareigą prieš tėvus (= tėvams).
- 4.10. už nevertotinas junginiuose:
imti (laikyti) už pagrindą: Rezoliucijos projektą siūloma priimti (laikyti) už pagrindą (= pagrindu; kaip pagrindą);
žaisti už... komandą (nesant pavadavimo): Jis žaidžia už „Neptūno“ komandą (= „Neptūno“ komandoje).
5. IVAIRIŲ FORMŲ VARTOJIMO KLAI DOS
- 5.1. Giminės formos

- 5.1.1. *Nevartotinos vyriškosios giminės daiktavardžių formos moterims pagal profesijas, pareigas, mokslo laipsnius ir pan. apibūdinti, pvz.: architektas (= architektė) Žilienė, advokatas (= advokatė) Butkutė, direktorius (= direktorė) Vaitkuvienė, profesorius (= profesorė) Nakienė, ministras (= ministrė) Rudienė, viršaitis (= viršaitė) Skuodytė. Pastaba. Mokslo vardams, laipsniams ir pan. apibūdinti vartojami vyriškosios giminės daiktavardžiai, pvz.: Absolventei Rutkutei įteiktas chemijos dėstytojo diplomai. Profesorė Dainienė turi habilituoto mokslų daktaro laipsnį.*
- 5.1.2. *Nevartotinos kelintinių skaitvardžių ir įvardžio kelintas, -a vyriškosios giminės kilmininko formos mėnesio dienai nusakyti, pvz.: Kelinto (= Kelinta) šiandien? - Spalio antro (= antra, antroji). Pensijas mokės lapkričio devinto (= devintą). Atostogausiu nuo liepos penkiolikto (= penkiolikto).*
- 5.1.3. *Nevartotinas vyriškosios giminės būdvardžių bei būdvardinės reikšmės dalyvių galininkas ir įnagininkas vad. bevardės giminės reikšme, pvz.: Bandoma pasiekti nepasiekiamą (= nepasiekiamą; tai, kas nepasiekiamą). Laikau reikalingu (būtinu) tai pranešti (= Laikau reikalinga (būtina) tai pranešti; Manau, kad reikia (būtina) tai pranešti). Remiantis išdėstyta (= tuo, kas išdėstyta), daroma išvada.*
- 5.2. *Pagrindinės kiekinių skaitvardžių nuo 2 iki 9 formos ir įvardžio abu, abi formos nevertotinos su daugiskaitiniais (t. y. turinčiais tik daugiskaitinę formą) daiktavardžiais, pvz.: Dabar teatre pertrauka tarp dviejų (= dvejų) gastrolių. Dalyvavo trijose (= trejose) varžybose. Spinta su keturiomis (= ketveriomis) durimis. Dvidešimt septyniuos (= Dvidešimt septynerios) staklės pakeistos naujomis. Laimėjome abi (= abejas) rungtynes.*
- 5.3. *Dešimtis reiškiančių kelintinių skaitvardžių įvardžiūtinės formos nevertotinos dešimtmečiams žymėti, pvz.: Trisdešimtieji (= Ketvirtasis dešimtmetis, t. y. 1930–1939 m.) buvo kūrybiškiausias rašytojo gyvenimo dešimtmetis. 70-ųjų metų (= Aštuntojo dešimtmečio) jaunimas.*
- 5.4. *Bendratis*
- 5.4.1. *Su jungtuku jei(gu) nevertotina sąlygai reikšti, pvz.: Jeigu kalbėti (= Jeigu kalbėsime, kalbėtume; Kalbant) tiksliau, sugaištas ištisas mėnuo. Ši sesija labai ilga, jeigu lyginti (= jeigu lyginsime; palyginti) su ankstesnėmis. Jei tikėti (= Jei tikėsime) psichologais, tik laiminga motina užaugina laimingus vaikus.*
- 5.4.2. *Su jungtuku kad (taip pat su idant) nevertotina tikslui reikšti, pvz.: Visą savaitę dirbsime, kad suskaičiuoti (= kad suskaičiuotume; norėdami suskaičiuoti) padarytus nuostolius. Kad priimti galutinį sprendimą (= Norint priimti galutinį sprendimą; Kad būtų priimtas galutinis sprendimas), reikia dar pasitarti su specialistais. Susirinkome, kad pasidalyti (= pasidalyti; kad pasidalytume) patirtimi. Tam, kad surasti nusikaltėlius (= Tam, kad būtų surasti nusikaltėliai; Norint surasti nusikaltėlius), reikia papildomų duomenų. Ant pakylės užlipo vakaro svečias, idant pranešti (= pranešti; idant praneštų; kad praneštų) gerą naujieną.*
- 5.5. *Neigiamos tariniu einančios formos nevertotinos šalutiniuose sakiniuose nuolaidai žymėti, kai nereiškiamas neigimas, pvz.:*

Kaip nesistengė (= Kad ir kaip stengėsi; Nors ir labai stengėsi), niekam negalėjo įtikti. *Kaip ten nebūtų* (= Kad ir kaip ten būtų; Šiaip ar taip), reikia važiuoti. *Kaip nekeista* (= Kad ir keista; Nors ir keista; Keista), projektas dar neparengtas. *Bet, kaip nebūtų keista* (= kad ir kaip būtų keista; kad ir labai būtų keista), pastatas išliko nesugriautas.

- 5.6. Vientisinės tariamosios nuosakos formos nevertotinos vietoj sudurtinių formų praeities veiksmui (dažnai tariamam, neįvykusiam) reikšti, pvz.:
Nepasakyčiau, kad vakarykštis aukcionas sudrebintų (= būtų sudrebinęs) Kauną. *Varikliai sandėlyje dar gulėtų* (= būtų gulėję) ne vienus metus, jei jų nerastų (= nebūtų radę) kontrolieriai. *Jeigu jie važiuotų* (= būtų važiuavę) mažesniu greičiu, avarija nebūtų įvykusi.
- 5.7. Veiksmožodžių išnuomoti, numatyti, parduoti, rašyti (kirčiuoti, linksniuoti, tarti), skaityti, statyti, žiūrėti ir pan. sangražinės formos nevertotinos neveikiamosios rūšies reikšme (jeigu veiksmas negali vykti savaime):
išsinuomoti (r. „būti išnuomojamam, -ai“): *Išsinuomojama* (= Išnuomojamas) vieno kambario butas;
nusimatyti: *Kas dar nusimato* (= numatoma; numatyta) programoje? *Nusimato* (= Numatomas) oro atšilimas (Numatoma, kad oras atšils);
parsiduoti (r. „būti parduodamam, -ai“): *Parsiduoda* (= Parduodamas) namas su sodu. *Ar čia žaislai neparsiduoda* (= žaislų neparduodate)?
rašyti (kirčiuotis, linksniuotis, tartis): *Nosinė čia nerašoma* (= nerašoma; Nosinės čia nerašome). *Kaip kirčiuojasi šis žodis?* (= Kaip kirčiuojamas, kirčiuotinas šis žodis? Kaip kirčiuoti šį žodį?)
skaityti (r. „būti skaitomam, -ai“): *Norėjau taip parašyti, kad knyga įdomiai skaitytųsi* (= būtų įdomi skaityti; kad knygą būtų įdomu skaityti);
statyti (r. „būti statomam, -ai“): *Kaip tik toje vietoje ir statėsi* (= buvo statomas) naujas namas;
žiūrėti: *Aktorai tame spektaklyje gražiai žiūrėsi* (= Į aktorius tame spektaklyje gražu, malonu, miela žiūrėti; Aktoriai... gražiai atrodo).
- 5.8. Dalyvis nevertotinas:
- 5.8.1. veikiamasis esamojo laiko dalyvis – su veikėjo nereiškančiais daiktavardžiais, pvz.:
komplektuoja nčios (= komplektuojamosios, komplektinės, komplektavimo) detalės;
- 5.8.2. veikiamasis būtojo laiko dalyvis – reikšti lygia greta su tarinio veiksmu vykstančiam arba vėlesniam veiksmui, pvz.:
Į orą pakilo raketos, numušios (= ir numušė) tris priešų lėktuvus. *Pirmą kartą jis paragavo alkoholio, išgėręs* (= gerdamas; kai gėrė) su draugu šampano. *Vakar kalbėjo pirmininkas, paragiņęs* (= ragindamas; ir ragino) aktyviau dalyvauti rinkimuose;
- 5.8.3. neveikiamasis būtojo laiko dalyvis – reikšti savaiminei (t. y. be pašalinio poveikio, specialaus įsikišimo atsiradusiai) ypatybei, pvz.:
apsunkintas, -a: *Ligonis skundžiasi apsunkintu* (= pasunkėjusiu) rijimu;
išplėstas, -a: *Odos paviršiuje matyti išplėstos* (= išsiplėtusios) venos;
padidintas, -a: *Jam buvo nustatytas padidintas* (= padidėjęs) skrandžio rūgštingumas. *Padidintos paklausos* (= Paklausios; Paklausiosios) prekės;
pagreitintas, -a: *Jau kuris laikas nepavyksta pagreintoti* (= pagreitėjusio) širdies plakimo;
sulėntas, -a: *Šiai ligai būdinga sulėnta* (= sulėtėjusi) medžiagų apykaita;

sumažintas, -a: Esant sumažintam (= sumažėjusiam) kraujospūdžiui (Dėl sumažėjusio kraujospūdžio) svaigsta galva.

- 5.9. Pusdalyvis nevertotinas žymėti šalutiniam veiksmui, kuris nė vienu momentu nesutampa su tarinio veiksmu, pvz.:

Ištojau į muzikos mokyklą, čia baigdamas (= ir čia baigiau) keturias klases.

Policininkai netrukus sulaikė vagis, juos nuveždami (= ir nuvežė juos) į nuovadą.

- 5.10. Padalyvis

- 5.10.1. *Nevertotinas šalutiniam to paties veikėjo veiksmui reikšti asmeniniuose sakiniuose (vietoj pusdalyvio ar dalyvio), pvz.:*

Kuo remiantis (= remdamasis) laikraštis skelbia tokią informaciją?

Atsižvelgiant (= Atsižvelgdamas) į susidariusią padėtį, įsakau... Pažvelgus

(= Pažvelgę) į šias nuotraukas, pastebėsime tam tikrą ryšį. Jos elgiasi

nepažeidžiant (= nepažeisdamos) taisyklių.

- 5.10.2. *Būtojo kartinio laiko padalyvis nevertotinas tikslui reikšti su jungtuku kad (taip pat su idant), pvz.:*

Kad apsisaugojus (= Kad apsisaugotumėt; Norėdami apsisaugoti) nuo gripo, gerkite čiobrelių arbatą. Reikia perskaičiuoti sąskaitą, kad išvengus (= kad būtų išvengta; norint išvengti) atsitiktinių klaidų. Idant tvirčiau pasijutus (= Idant; Kad tvirčiau pasijustume; Norint tvirčiau pasijusti), pravartu dar sykį atsigręžti į praeitį.

- 5.10.3. *Būtojo kartinio laiko padalyvis nevertotinas sąlygai reikšti su jungtuku jei(gu), pvz.:*

Jeigu apskaita išvys (= Jeigu apskaičiuotume) nuostolius, išaiškėtų tikroji įmonės padėtis. Projektas būtų patobulintas, jei atidėjus (= jei atidėtume) svarstymą.

- 5.11. Prieveiksmiai su -ai (padaryti iš priesagos -iškas būdvardžių) nevertotini daikto kokybei žymėti, pvz.:

skyrybos itališkai (= itališkos skyrybos; skyrybos - kaip italų), poilsis

kanadietiškas (= kanadietiškas poilsis), viščiukai vilnietiškai (=

vilnietiškai, vilnietiškai kepti viščiukai), parlamentinė kova gruziniškai (= gruziniška parlamentinė kova; parlamentinė kova - kaip gruzinų).

6. SAKINIO DALIŲ IR SAKINIŲ JUNGIMO KLAI DOS

- 6.1. *gi nevertotina priešinamajam sujungimui vietoj jungtuko, pvz.:*

Trūksta laikinų poilsiaviečių, gi (= o, bet) ir esamos ne visos jaukios. Jis mušė, gi (= o) mes tik žiūrėjome. Vienos moterys negali atsidžiaugti patogiais žemakulniais batais, gi (= o) kitos tebeieško aukštakulnių.

- 6.2. *ir nevertotinas jungti žodžiams vardažodžių irrieveiksmių stiprinamosiose konstrukcijose, pvz.:*

daug ir daug: Čia dar slypi daug ir daug (= daug, labai daug, daug daug, be galo daug, itin daug) paslapčių;

labai ir labai: Buvome labai ir labai (= labai labai, nepaprastai, be galo) laimingi;

minios ir minios: Gatvėmis plaukė minios ir minios (= minių minios) žmonių;

tūkstančiai ir tūkstančiai: Turėjome peržiūrėti tūkstančius ir tūkstančius (= tūkstančių tūkstančius; tūkstančius) bylų.

- 6.3. *sykį nevertotinas šalutiniams sąlygos sakiniams jungti, pvz.:*

Sykį (= Jei; Jeigu jau) susitikome, turime pasišnekėti. Tai ir važiuok, sykį (= jei, jeigu; kad) jau nutarei.

- 6.4. *vietoj to, kad nevertotinas su bendratimi ar padalyviu vietoj užuot, pvz.:*

Vietoj to, kad paaiškinti (= Užuoat paaiškines), dar labiau viską supainiojo. Vietoj to, kad ugdyti (= Užuoat ugde) savus restauruotojus, švaistėme lėšas kitur. Raštą vadovai nuslėpė, vietoj to, kad paskelbus (= užuoat paskelbė) jį viešai.

7. NETEIKTINA ŽODŽIŲ TVARKA

Derinamasis arba kilmininku išreikštas nederinamasis pažyminys neturi eiti po pažymimojo žodžio atskirai vartojamuose prekių ir kitų gaminių pavadinimuose, pvz.: silkė rūkyta (= rūkyta silkė); sūris „Šėtos“ (= Šėtos sūris); kiaušiniai virti (= virti kiaušiniai) su sviestu; dažai grindų rudi (= rudi grindų dažai); palaidinės rausvo šilko (= rausvo šilko palaidinės) trumpomis rankovėmis ir pan.

8. BŪTINIAUSI BENDRINĖS LIETUVIŲ TARTIES REIKALAVIMAI

8.1. Skirti trumpuosius balsius nuo ilgųjų ir kirčiuotuose, ir nekirčiuotuose skiemenyse:

*a ir ā, pvz.: rāstu - rāstu, tā - tā; rastū - rāstu, duona - duona;
e ir ē, pvz.: nėsti - nėša; tesiū - tęsiū, sūle - sūle;
e ir ė, pvz.: vēsti - vēsti, ėstu - ėstu; režimas - režimas;
i ir y, pvz.: trīs - trīs, kurī - kurī; šilū - šilū, stoti - stoti;
u ir ū, pvz.: siūsti - siūsti, namū - namū; rudà - rūdà, keltu - keltu;
o ir ō, pvz.: sòdą - sòdą; jonù (jònas) - Jonù (Jònas).*

P a s t a b a . Ypač nepriimtina ilginti trumpuosius kirčiuotus balsius žodžio gale.

8.2. Skirti balsius e, ė, o nuo sutaptinių dvibalsių ie, uo kirčiuotuose ir nekirčiuotuose skiemenyse, pvz.:

sėną - sėną, rėkti - rėkti, ódą - úodą; senėlė - sienėlė, rėkimas - riekimas, kopimas - kuopimas.

8.3. Skirti dvibalsių ir mišriųjų dvigarsių tvirtapradę priegaidę nuo tvirtagalės:

*ái ir aĩ, pvz.: táiko - laĩko, tái - taĩ;
áu ir aũ, pvz.: tráukia - šaũkia, láuk - laũk;
éi ir eĩ, pvz.: léisti - keĩsti;
ùì ir uĩ, pvz.: ùiti - puĩkti;
ál ir aĺ, pvz.: káltas - kaĺtas;
ám ir aĩ, pvz.: sámtis - kaĩštis;
án ir aĩ, pvz.: kánda - raĩnda;
ár ir aĩ, pvz.: tárpas - vaĩpas;
él ir eĩ, pvz.: kéliti - telĩkti;
ém ir eĩ, pvz.: pémpė - teĩpė;
én ir eĩ, pvz.: sénti - keĩtė;
ér ir eĩ, pvz.: vérti - veĩsti;
ìl ir iĺ, pvz.: pìlti - tìlpti;
ìm ir iĩ, pvz.: kìmti - iĩmti;
ìn ir iĩ, pvz.: pìnti - riĩkti;
ìr ir iĩ, pvz.: vìrti - vírĩsti;
ùl ir uĺ, pvz.: kùlti - guĺti;
ùm ir uĩ, pvz.: stùmti - kuĩmpti;
ùn ir uĩ, pvz.: siùndė - siuĩtė;
ùr ir uĩ, pvz.: kùrti - skuĩrti.*

P a s t a b a . Pageidautina skirti ilgųjų balsių ir sutaptinių dvibalsių ie, uo priegaides.

- 8.4. *Laikytis kietųjų ir minkštųjų priebalsių tarimo taisyklių:*
- 8.4.1. *Tarti minkštuosius priebalsius prieš priešakinius balsius skoliniuose (kaip lietuviškuose žodžiuose):*
prieš e, pvz.: dèmonas, nègras, procèsas;
prieš è, pvz.: licèjus, panacéja, kupé;
prieš i, y, pvz.: kumýsas, šašlýkas, situācija.
- 8.4.2. *Tarti minkštąjį priebalsį l prieš minkštuosius priebalsius (net jei tarp jų įsiterpia k ar g), pvz.: buhálteris, Báltija, fílme; aĩksnis, smũlkmena, álgebra.*
- 8.4.3. *Tarti kietuosius priebalsius prieš kietuosius priebalsius, pvz.: balkònas, albùmas, fílmas, kultũrà.*
- P a s t a b a . 8.4.3. punkto reikalavimas gali būti netaikomas labai specialiems tam tikrų sričių terminams (pvz.: álfa, áltas, vòltas), kitų kalbų citatoms (pvz.: salto mortale), kai kuriems iš tradicijos tariamiems žodžiams (pvz.: pòlka, válsas).*